

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Cyrlometodějská teologická fakulta

Katedra křesťanské výchovy

Sociální pedagogika

Eva Rohlenová

Asistované a neasistované kontakty v rámci

Rodinného a mateřského centra

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Marcela Fojtíková Roubalová, PhD.

Olomouc 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Marcely Fojtíkové Roubalové, PhD.

Všechny použité materiály a zdroje jsou citovány s ohledem na autorská práva a zákony na ochranu duševního vlastnictví.

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Marcele Fojtíkové Roubalové, PhD., za její trpělivost, odborné vedení a cenné rady při psaní mé bakalářské práce.

Děkuji Bc. Pavle Fojtíkové za pomoc a podporu při tvorbě této práce i za její podněty. A také chci poděkovat své rodině, přátelům, spolužákům za podporu, kterou od nich mám.

Motto

„Neotvířejme dětem dveře, ale pomozme jim najít ten správný klíč, aby si je otevřely samy.“

Obsah

ÚVOD.....	7
1 UVEDENÍ DO PROBLEMATIKY	9
1.1 Asistované a neasistované kontakty.....	9
1.1.1 Účastníci asistovaného kontaktu.....	10
1.1.2 Rodinná a mateřská centra	13
1.1.3 Sociálně-právní ochrana dětí.....	15
2 RODINNÉ A MATEŘSKÉ CENTRUM	17
2.1 Charakteristika organizace.....	17
2.2 Aktivity Rodinného a mateřského centra Vsetín	17
3 ASISTOVANÉ A NEASISTOVANÉ KONTAKTY V RÁMCI RODINNÉHO A MATEŘSKÉHO CENTRA.....	22
3.1 Cíl služby	22
3.2 Příprava na kontakt	22
3.3 Pravidla asistovaného kontaktu.....	22
3.4 Kontakt.....	23
4 EMPIRICKÁ ČÁST	28
4.1 Případová studie asistovaných a neasistovaných kontaktů.....	28
4.1.1 Průběh výzkumu	30
4.2 Asistované kontakty.....	30
Případová studie č.1	31
Případová studie č.2	32
Případová studie č.3	33
Případová studie č.4	35
Případová studie č.5	36
Případová studie č.6	38
Případová studie č.7	39
Případová studie č.8	40

Případová studie č.9	41
4.3 Neasistované kontakty	43
Případová studie č.10	43
Případová studie č.11	43
4.4 Komentář k případovým studiím	44
4.4.1 Děti.....	44
4.4.2 Rodiče	46
4.4.3 Služby a aktivity centra.....	48
4.5 Sociální pedagog a jeho uplatnění v centru při realizaci služby.....	48
5 Závěr.....	51
6 Použité zdroje	52
SEZNAM PŘÍLOH.....	58

ÚVOD

Motivací pro volbu zaměření mé bakalářské práce byla zkušenost ze setkávání s rodinami a dětmi v rozvodových/rozchodových situacích. V době čerpání rodičovské dovolené jsem mohla být svědkem nově vznikající služby v Rodinném a mateřském centru ve Vsetíně, které jsem s dcerou měla možnost navštěvovat. Služba mě zaujala pro svou myšlenku, obsah, průběh a využití v praxi.

Začala jsem se o tuto službu více zajímat a zjistila jsem, že v současné době je jednou z hlavních priorit rodinné politiky MPSV ČR potřeba pomoci dětem, kterým se rozpadá, nebo rozpadla rodina. Bohužel, dochází k situacím, kdy rodiče nejsou schopni se mezi sebou dohodnout na předávání a setkávání s dítětem. Kontakt dítěte s rodičem pak upravují rozsudky soudu, orgány sociálně-právní ochrany dětí, nebo v lepším případě vzájemná domluva rodičů mezi sebou. Ovšem ne vždy je vše v souladu s přáním a potřebou dítěte.

Další mou motivací byla zkušenost mé blízké kamarádky, která sama využívala této služby coby pěstounka a díky její ochotě jsem mohla krok po kroku sledovat průběh kontaktů i u pěstounské rodiny.

Aktivně jsem se zapojila na vytváření základních pravidel, metodiky, postupu a financování služby.

Cíl bakalářské práce

Cílem mé práce bylo představit nově vznikající službu pro rodiny v situacích, které nejsou schopny zvládnout samy vlastními silami, kdy se děti mohou stát rukojmími při dlouhotrvajících sporech partnerů. Také jsem chtěla upozornit na důležitou roli Rodinných a mateřských center nejen v našem regionu, ale v celé České republice. Centra se snaží více než dvacet let pomáhat dětem a rodinám v těžkých životních situacích. Mohou nabídnout laskavé a příjemné prostředí pro setkávání dětí se zástupci všech generací.

Hlavní myšlenkou bakalářské práce je cesta, jež by byla vhodná k cílené pomoci rodinám a hlavně dětem, kterým se rozpadá přirozené rodinné prostředí. Zabývala jsem se otázkou, v čem jim Rodinná a mateřská centra pomáhají. Jaké služby a aktivity mají

k dispozici v programové nabídce své činnosti. Primárně jsem se zaměřila na asistované a neasistované kontakty, které nabízejí rodinám v rámci nově vznikající služby.

Dále jsem chtěla upozornit na špatnou situaci ve financování center a nedostatečnou legislativní oporu v službách, které se snaží napomáhat hlavně mladým rodinám pomocí poradenských, terapeutických i aktivizačních služeb ve spolupráci s odborníky, kteří se věnují cílené pomoci rodinám v krizi.

Bakalářskou práci jsem rozdělila na čtyři hlavní kapitoly. První kapitola je zaměřená na vysvětlení základních pojmů, jsou v ní definováni účastníci kontaktů, pojmy asistovaný a neasistovaný kontakt, rodinná a mateřská centra a OSPOD.

Druhá kapitola pojednává o konkrétním rodinném a mateřském centru, cílech, poslání aktivitách, vybavení, financování apod.

Třetí kapitola se podrobně zabývá nově vznikající službou pro děti a rodiny v krizi – o asistovaných a neasistovaných kontaktech. Obsahuje charakteristiku, fáze průběhu a administrativu spojenou s touto službou, postup, průběh a vyhodnocení služby.

Poslední kapitola se zaměřuje případové studie konkrétních situací v rodinách s probíhající krizí. Popisuje nejen proces vývoje rozpadu rodiny, ale také průběh kontaktu. Zabývá se výzkumem - metodou pozorování, kdy výzkumný problém spočívá v typech reakcí dětí na kontakt a osoby účastné na setkání. Je zde zmíněn také přínos centra při úspěšné realizaci kontaktů.

1 UVEDENÍ DO PROBLEMATIKY

1.1 Asistované a neasistované kontakty

ASISTOVANÝ KONTAKT

Asistovaný kontakt vychází ze zákonné úpravy styku rodiče s dítětem §887 - §891 zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku. Jedná se o formu asistence odborníka, který napomáhá k přirozenému kontaktu rodiče s dítětem po rozvodu - rozchodu (či jinou pečující nebo příbuznou osobou), byl-li přerušen, nebo nebyl dosud navázán. Může jít i o situace, které lze charakterizovat jako bránění v kontaktu dítěte s rodičem (Průchová, Novák, 2007, s. 74), kdy jeden z rodičů je potencionálně ohrožen syndromem zavrženého rodiče.

Cílem asistovaného kontaktu je upevňování vztahu mezi klientem/resp. rodičem a dítětem pomocí pravidelného setkávání pod dohledem zkušeného pracovníka. A postupné změny asistovaného kontaktu na asistovaná předávání, a poté na setkávání rodiče s dítětem bez asistence.

Smyslem asistovaného kontaktu je zaměřit se na komunikaci rodiny, vést rodinu ke stabilizaci, případně obnově vztahů, kdy se vychází ze zákonné úpravy styku rodiče s dítětem §887 - §891 zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku.

„Zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány“ (Úmluva o právech dítěte, 1991, čl. 3, odst. 1).

Koordinací kontaktů dětí a rodičů je pověřen odbor péče o děti a mládež příslušného městského úřadu a jeho orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD), pod který odbor spadá. Jednou z jeho hlavních činností je zastupovat zájmy dítěte v řízeních (například u soudu), v nichž se rozhoduje o nezletilých dětech. Například: svěření dítěte do výchovy, stanovení výživného, úprava styku rodičů s dětmi v době rozvodového řízení, nebo i po jeho ukončení (MPSV, 2016).

Ve spolupráci se soudy a neziskovými organizacemi se snaží najít nejlepší možné řešení pro kontakt dítěte s rodičem.

NEASISTOVANÝ KONTAKT

Neasistovaný kontakt nemá v současné době legislativní oporu v zákoně ani v literatuře. Patří do nově vznikající služby, ke které se v současné době vytváří metodika, vždy v rámci organizace. Přesto jde o důležitý kontakt, kdy rodič, nebo pěstoun požádá zařízení nabízející služby asistovaných kontaktů o možnost setkání s dítětem v jejich prostorách. Tzv. poskytnutí bezpečného prostoru.

I když se jedná o kontakt bez nařízeného dohledu, využívá rodič, nebo rodinný zástupce možnosti setkávání v prostorách zařízení, kde tato služba probíhá. Například je-li rodič z jiného města a chce se setkat s dítětem, které nemá ve své péči v jeho přirozeném prostředí, nebo v pěstounské péči, kdy je umožněn dětem kontakt s biologickými rodiči, ale pěstoun nesouhlasí se setkáním v jeho domácnosti. Kontakt se koná bez asistence pověřeného pracovníka. Není časově omezen. Je jen na vedoucím pracovníkovi centra, zda bude evidovat neasistovaný kontakt.

Ve většině center tuto evidenci u neasistovaných kontaktů provádějí, a to z důvodu, že pomyslná hranice mezi asistovaným a neasistovaným kontaktem je příliš tenká. Statut neasistovaného kontaktu se může ze dne na den změnit. Je pak snazší napomoci k jeho realizaci a urychlit tak přechod z neasistovaného na asistovaný kontakt. Tím nevzniká riziko prodlevy společných setkání, ale může plynule navázat tak, aby byl upřednostněn zájem dítěte o kontakt.

1.1.1 Účastníci asistovaného kontaktu

Osoba žádající o asistovaný kontakt

Osobou žádající o zprostředkování kontaktu může být rodič, či jiná osoba blízká dítěti, která s dítětem není ve styku, ale chtěla by být, nebo osoba o dítě pečující. Do procesu vstupují většinou s myšlenkou, že se přerušené kontakty, či vztah s dítětem obnoví, napraví a v případě správného uchopení se nasměrují k dalšímu samostatnému fungování. Její rolí je iniciace úvodní schůzky s pracovníkem zajišťujícím službu asistovaného kontaktu a předpokladem pro fungující a pro všechny strany přínosný kontakt s dítětem, je ochota spolupracovat a činit jednotlivé kroky tak, aby byl zachován nejlepší zájem dítěte.

Asistovaný kontakt může být také nařízen soudem, nebo podložený písemnou dohodou s OSPOD. Také je možná dohoda se zařízením poskytujícím tyto druhy kontaktů (Bláhová, 2016).

Dítě – v roli toho, s kým se chce rodič, nebo jiná osoba stýkat, ale i jako ten, kdo dává podnět k asistovanému kontaktu. Může být z nastalé situace zmatené nebo nejisté, a je třeba proto věnovat pozornost jeho dostatečné přípravě na nadcházející situaci. Je třeba neopomenout fakt, že využít asistovaného kontaktu je právo dítěte, nikoli povinnost.

Osoba aktuálně o dítě pečující

Osobou, která aktuálně pečuje o nezaopatřené dítě může být jeden nebo druhý z rodičů, příbuzný, pěstoun, pěstoun na přechodnou dobu, poručník, osvojitel či jiná fyzická osoba, v jejichž péči se dítě momentálně nachází, případně zástupce zařízení, do jehož péče bylo dítě svěřeno, byla-li nad dítětem nařízena ústavní výchova. Od této osoby se očekává, že její nejdůležitější rolí je vystupovat v roli podpůrce dítěte a jejím úkolem je svěřené dítě na kontakt citlivě připravit. Odpovídat na otázky, dítě v případě nejistot a strachů uklidnit a celou situaci mu zřehlednit.

Mohou vyvstat situace, kdy je svěřený úkol pro tuto osobu po psychické, či jiné stránce náročný. Potom je možné a vhodné na problému dále pracovat a požádat o odbornou pomoc, která by zajistila vhodnou přípravu dítěte na asistovaný kontakt. Pracovníkem, na kterého je možné se obrátit, je právě pracovník, který zajišťuje organizaci asistovaného kontaktu (Poupětová, 2009, s. 161 – 162).

Koordinátor asistovaného kontaktu

Koordinátorem bývá nejčastěji sociální pracovník, psycholog, či zaměstnanec organizace, která asistované kontakty zajišťuje (orgán sociálně-právní ochrany dětí, nestátní organizace). Asistovaný kontakt pomáhá zrealizovat od úplných počátků, má kontakty na jednotlivé účastníky asistovaného kontaktu, je zodpovědný za přenos informací mezi účastníky, zajišťuje organizační stránku asistovaného kontaktu (prostory, čas, podmínky), podílí se na přípravné fázi asistovaného kontaktu.

Realizátor asistovaného kontaktu

Koordinátor bývá také nejčastěji voleným realizátorem asistovaného kontaktu. Osobně se účastní asistovaného kontaktu a zodpovídá za bezpečnost prostředí, zejména pro dané dítě. Navrhuje řešení v případech, kdy do asistovaného kontaktu vstoupí riziková, nebo

negativní situace, asistovaný kontakt přeruší, či předčasně ukončí v případě, že by se pro někoho z účastníků (zejména pro dítě) stal ohrožujícím (osoba pod vlivem návykových látek, slovní či fyzická agrese, jiné vyvolávání negativních emocí vůči dítěti). Při ukončení konkrétního asistovaného kontaktu iniciuje vyhodnocení asistovaného kontaktu a může navrhnout opatření, či návrhy na změnu dalších kontaktů (Bláhová, 2016).

Psycholog, terapeut

V mnoha případech je potřeba, aby se do realizace služby zapojil odborník - psycholog, nebo terapeut. Může, ale také nemusí být přítomen průběhu kontaktu. Jeho úkolem při práci s jednotlivými účastníky je terapeutická práce (na odstranění nervozity, či strachu z plánovaného setkání, či v případě potřeby ošetření traumat – z minulosti, či po zrealizovaném kontaktu), nebo také diagnostická práce (v případě potřeby posoudit osobnost a zralost dítěte a osoby, která žádala o asistovaný kontakt).

Napomáhá ve strategii terapeutického rodičovství pěstounů, kdy je potřeba v náhradní rodině vybudovat dětem pocit bezpečí a zázemí, napomáhat jim získat důvěru nejen k svému okolí, ale i k sobě samotnému (Matoušek, Pazlarová 2010, s 51).

Může být přítomen u samotného asistovaného kontaktu jako podpora některého, či všech zúčastněných. Napomáhá pracovníkům v kontaktu pomocí poradenských služeb ke snadnějšímu průběhu a k řešení krizových situací – intervencí.

Mediátor

Mediace a její zajištění se jeví jako vhodné ve chvíli, kdy někteří z účastníků jsou mezi sebou ve vzájemném neuzavřeném konfliktu a zároveň chtějí tento konflikt, třeba i v zájmu dítěte, ukončit, ale společná dohoda se jim svépomocí nedaří. Mediátor zde vystupuje v roli nestranného průvodce účastníků při řešení jejich konfliktu.

Nenavrhuje řešení, nesoudí, ale vytváří vhodné prostředí pro debatu o možném vyřešení sporu. Jeho role se jeví jako významná zejména v přípravné fázi procesu, případně poté, vyvstane-li konflikt po realizaci asistovaného konfliktu (Matoušek, Pazlarová, 2013, s. 135 – 138, s. 140 – 143).

Jiný účastník

Může jím být další příbuzný, nebo blízký člověk, partner rodiče, nevlastní sourozenec, či jiné dítě. Podmínkou je, aby s jeho účastí na asistovaném kontaktu souhlasili všichni (Bláhová, 2016).

Legislativa

Úmluva o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989 (sdělení FMZV č. 104/1991 Sb.):
Článek 7 - 9.

Úmluva o styku s dětmi ze dne 15. května 2003 (sdělení MZV č. 91/2005 Sb. m. s.)

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů:

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (§ 51 a § 53).

Význam a potřeba asistovaných a neasistovaných kontaktů

Asistovaný a neasistovaný kontakt je forma určitého dohledu odborníka, který napomáhá k přirozenému kontaktu rodiče s dítětem po rozvodu či rozchodu (či jinou pečující nebo příbuznou osobou), byl-li přerušen nebo nebyl dosud navázán. Může jít i o situace, které lze charakterizovat jako bránění v kontaktu dítěte s rodičem, kdy jeden z rodičů je potencionálně ohrožen syndromem zavrženého rodiče, jak uvádí ve své studii Gardner ve studii, kterou zpracoval Smith, Loupová (2004).

Dále tvrdí, že pro dítě je velmi důležité, aby bylo s nepřítomným rodičem stále v kontaktu, a to v co nejkratší možné době. Problém nastává v situaci, kdy dítě bylo dlouhodobě bez kontaktu s rodičem. V tom momentě je potřeba pomoci členům rodiny důležitá, nebo popřípadě lidí mimo rodinný kruh (Smith, Loupová, 2004, s. 130-131).

1.1.2 Rodinná a mateřská centra

Ministerstvo práce a sociálních věcí (2012) uvádí, že již více než čtvrtstoletí mají v České republice neodmyslitelné místo v péči o rodinu mateřská centra. Často jsou jejich oficiální názvy doplněny o přívlastek rodinná a jedná se o rozšíření zaměření center.

Rodinná a mateřská centra (dále jen RMC) patří mezi jedny z mála poskytovatelů služeb, které u nás vznikly po roce 1989. Těší se velké oblíbenosti a patří mezi vyhledávané organizace.

O jejich popularitě svědčí fakt, že jich je v České republice téměř dvě stě a vznikají další. Je to ojedinělý jev v naší společnosti, a tato RMC zaplňují tolik potřebnou mezeru poskytování služeb nízkoprahových zařízení, a to služeb týkajících se rodin s malými dětmi.

Oficiálně tato centra zastřešuje Sít' pro rodinu, z.s, která již od roku 2002 nabízí v rámci spolupráce poradenskou a dotační činnost (Sít' pro rodinu, 2017). Do roku 2002 fungovala centra neoficiálně, kdy jedním z hlavních vzorů byla koncepce západoevropské sociální politiky v podpoře rodin v sousedním Německu (Sociální práce, 2016).

Mateřská centra fungují po celém světě a s velmi podobnou náplní činnosti se můžeme setkat na Slovensku v Kanadě, či v Austrálii kde jako dětská, rodinná a mateřská centra. Například v Kanadě, se centra zaměřují na potřeby jedinců, kteří se doma starají o malé děti. Zahrnuje do své činnosti program pro každodenní návštěvy, vycházky, tvořivé dílny, bazary oblečení a zapůjčování hraček (SRCPC, 2016). Austrálie upřednostňuje model předporodní přípravy na porod a péči o novorozence. V centrech je pravidelně přítomna zdravotní sestra. Program zahrnuje předporodní kurzy a aktivní skupiny pro matky (Carey Park Western Australia, 2016).

V České republice RMC provozují převážně neziskové a církevní organizace. Svým zaměřením nezapadají do koncepce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ani do koncepce Ministerstva práce a sociálních věcí, přesto právě toto ministerstvo má klíčovou roli v poskytování finanční podpory pro RMC.

Mezi zakladatele RMC patří Růt Kolínská, která ve své knize Mateřská centra (1995, s 19 – 20) objasňuje, co vedlo k myšlence založení prvního tzv. „MCéčka“ u nás v České republice. V této knize se snaží vysvětlit, že zpočátku jsou matky nadšené svou novou rolí mateřství, ale po zaběhnutí do stereotypu zjišťují, že se cítí osamoceny a odstrčeny tzv. „na druhou kolej“. Navíc jsou limitovány napnutým finančním rozpočtem, pocitem méněcennosti a bez šance seberealizace. Tyto a další negativní jevy mateřství přivádějí matky do určitého stresu, a proto vznikla myšlenka možnosti společné výměny zkušeností, informací, rozšiřování schopností, dovedností potřebných pro období rodičovské dovolené a nezbytná příležitost doplňování si vědomostí, pro snazší návrat do zaměstnání.

Poslání rodinných a mateřských center je podpora rodin, tedy dětí, rodičů, prarodičů formou možnosti setkávání, kontaktů, seberealizace, vzdělávání a volnočasových aktivit nejen pro děti, ale i pro dospělé. Zahrnuje program pro každodenní návštěvy, vycházky, tvořivé dílny, bazary oblečení a zapůjčování hraček a knih. Rodiče a opatrovníci mají možnost se sejít a vyměnit si zkušenosti, v případě aktivit jen pro dospělé je zajištěno hlídání dítěte jak zdůraznila Rút Kolínská v dokumentu GEN (Česká televize, 2016).

Centra nabízejí programy, služby a ucelenou pomoc při vzdělávání a výchově malých dětí. Aktivity pro děti formou her a hudby. Informace pro rodiče a podporu rodinám. Spolupracují s profesionály v oblasti poradenství, nebo doporučí, kam se mají rodiče obrátit s prosbou o pomoc. Pomáhají rodičům při výchově formou herních aktivit, či při sezeních s odborníky z oblasti pedagogiky, zdraví a zdravotnictví. Poskytují vzdělávací kurzy dospělým a rady při hledání zaměstnání. V případě takových kurzů zajišťují péči o děti.

Budoucnost center

V posledních letech poskytují některá RMC ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí (dále OSPOD) asistované kontakty pro styk dítěte s rodičem, který je v důsledku rozvodu, nebo rozchodu narušen. Tato služba je poskytována v souladu s myšlenkou a koncepcí podpory rodiny a ochrany dětí (Odbor 21, 2013). Rút Kolínská v rozhovoru pro časopis Sociální práce (2016) dodává, že nejen spolupráce s OSPOD, ale i komunikace s lékaři, psychiatry a dalšími sociálními odbory je cesta k rozvoji center. Také se odmítavě staví k plošně standardizaci center s odůvodněním, že každé centrum musí flexibilně reagovat na potřeby svého města a regionu (Sociální práce, 2016).

1.1.3 Sociálně-právní ochrana dětí

Sociálně-právní ochrana dítěte, pro které se vžila zkratka SPOD, zaštiťuje pod svým názvem ochranu dítěte v naší společnosti. Ochrana dítěte a podpora dodržování jeho práv se promítá do právních předpisů v oblasti rodinné právní, občanskoprávní, sociální, školské, zdravotní, daňové, trestní apod.

Tato oblast je tak rozsáhlá, že není možné, aby právní ochrana byla zahrnuta do jednoho právního předpisu. Proto Sociálně-právní ochrana dítěte legislativně vychází ze zákonů.

Úmluva o právech dítěte přijatá v roce 1989 a Deklarace práv dítěte (OSN, 1959) prohlašují, že rodina je podstatný a důležitý partner ve společnosti. Je jeho částí a zajišťuje přirozené prostředí pro vývoj a prospěch všech členů a zejména dětí.

Listina základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“) v článku 32 dává rodinu a rodičovství pod „ochrannou“ ruku zákona. Zvláště v nich vyzdvihuje ochranu dětí a mladistvých.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, který vymezuje sociálně-právní ochranu dětí v § 1, který zaručuje ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu, dále jako ochranu oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění a zajišťuje působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny. Zvláštní právní předpisy upravují nejen práva, ale také oprávněné zájmy dítěte v naší společnosti (OSPOD, 2009).

2 RODINNÉ A MATEŘSKÉ CENTRUM

2.1 Charakteristika organizace

Rodinné a mateřské centrum Vsetín z.s. má právní subjektivitu spolku tak, jak upravuje nový Občanský zákoník (89/2012 Sb.;NOZ). Jedná se o nízkoprahové zařízení. Typ organizace je spíše výchovný a vzdělávací, a přestože centrum nabízí sociální aktivity, nepatří mezi organizace se začleněním mezi poskytovatele sociálních služeb.

Rodinné a mateřské centrum Vsetín z.s. je komunitní centrum (dále centrum) zaměřené svým programem především na rodiny s dětmi, je registrováno v Síti mateřských center. Centrum zahájilo svou činnost 3. září 2001 v místní části Rokytnice, v prostorách Mateřské školy.

K velké změně došlo v roce 2009, kdy se centrum přestěhovalo do větších prostor SVČ Alcedo, ve kterých se centrum nachází dodnes (O nás, 2017).

Pověření k výkonu sociálně - právní ochrany dětí 27. září 2011 bylo Krajským úřadem Zlínského kraje, odborem sociálních věcí uděleno Rodinnému a mateřskému centru Vsetín pověření k výkonu sociálně - právní ochrany dětí v tomto rozsahu: vyhledávání dětí, na které se sociálně-právní ochrana zaměřuje, pomoc rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě, poskytování nebo zprostředkování poradenství při výchově a vzdělávání dítěte a při péči o dítě zdravotně postižené, v rámci poradenské činnosti pořádání přednášek a kurzů zaměřených na řešení výchovných, sociálních a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě a jeho výchovou, vyhledávání fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny a jejich oznamování obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (Bláhová, 2016).

2.2 Aktivity Rodinného a mateřského centra Vsetín

Sociální, terapeutické a poradenské

Mezi hlavní cíle sociálně terapeutické oblasti patří pomoc v krizových situacích pro rodiny, které přicházejí do centra ať z důvodu hledání konkrétní pomoci, nebo při odhalení dílčích problémů v rámci preventivních akcí.

Podporovat pozitivní mezilidské vztahy nejen v rodinách, ale i ve vztahu ke svému okolí a společnosti. Nabízení aktivit zaměřených na ochranu dětí a mládeže před

sociálně nežádoucími a negativními jevy, které ohrožují rodiny a výchovu dětí. Pomoci rodinám poznat, pochopit a naplnit potřeby svého dítěte a posílit schopnost rodiny uplatňovat vlastní vůli při řešení problémů. Nabízet služby a pomoc dětem a rodinám v programu náhradní pěstounské péče.

Důležitou podporou je možnost nabídnout orientaci v možnostech získání sociálních dávek a příspěvků, které jsou státem poskytovány rodinám. Informování o aktualizacích a změnách v legislativách, které se týkají výchovy, vzdělávání, sociálních problémů rodin.

Dále nabízí odborné poradenství, psychologické, sociální, pro ženy a dívky, zdravotní, právní, logopedické, finanční, speciálně pedagogické, kariérové a další odborné poradenství (psychoterapeutické poradenství, výchovné poradenství, individuální psychologické poradenství, psychosociální poradenství, poradenství v tíživé sociální situaci, poradenství sociálně-právního charakteru, poradenství pro pěstounské rodiny, zprostředkování následné pomoci u odborníků, supervizní podporu).

Pracovnice centra předávají kontakty s odborníky, kteří se zabývají aktivitami pro rodiče a děti se zaměřením na terapii. Díky dlouhodobé spolupráci s OSPOD Vsetín nabízí pěstounským rodinám odlehčovací služby (Pěstounská péče, 2017).

Pro rodiče nabízí skupinovou terapii pomocí pracovní rehabilitace a aplikací relaxačních prvků a technik. Dále nabízí rukodělné tvoření, jógu, rehabilitační masáže, výuku bazální stimulace a metodu „snoezelen“ (slouží k multismyslové stimulaci pomocí audio a video projekce), výuku baby masáže, či znakování batolat.

Vzdělávání a výchova

Velmi vyhledávaným programem vzdělávacích kurzů jsou kurzy zaměřené na oblast výchovy, rodičovství, partnerských vztahů, odborných znalostí, jazykové a počítačové kurzy. Tyto aktivity doplňují prezentace, besedy, zajímavé přednášky, workshopy i setkávání se zástupci města, a s tím zapojení do jeho plánování aktivit, na ně navazující programy pro rodiče s dětmi směřované na upevnění rodičovských kompetencí.

Díky spolupráci s místním Úřadem práce každoročně připravují rodiče na návrat do zaměstnání z rodičovské dovolené.

Nabízejí také informace a vzdělávání pro pěstouny – besedy, celodenní vzdělávací akce, které se pořádají ve spolupráci s OSPOD Vsetín (O nás, 2017).

Komunitní, integrační a společensky – kulturní

Patří mezi ně aktivity podporující socializaci a pospolitost rodiny. Účastní se společensky – kulturních a sportovních akcí, kde dochází k setkávání širší komunity ve městě se společným mezigeneračním setkáváním. Nabízí integraci nových občanů města a cizinců a začlenění sociálně vyloučených rodin. Rodinné a mateřské centrum Sluníčko má bohatou odbornou knihovnu.

Také podporují zdravé rodinné prostředí, vstřícnost a komunikaci. Nabízejí aktivity široké veřejnosti v rámci cílové skupiny centra. Například Den rodin, Drakiáda, tradiční karneval ve spolupráci s místní sokolskou organizací, bazárek oblečení a potřeb pro děti. Výpomoc v podobě aktivit pro děti v době konání důležitých kulturních akcí v regionu.

Foto. Viz. příloha č 1.

Zajímavá je i nabídka prostor centra, kde návštěvníky čekají herny, bezpečné zázemí, to vše pro rodiny s dětmi. Zájemci si je mohou zamluvit pro tematicky navazující aktivity maminek z centra. Například večerní cvičení, kurzy „šátkování“ (nošení dětí v šátku) a pod. (O nás, 2017).

Financování

Nejdůležitější složkou každoročního rozpočtu je finanční příspěvek Města Vsetín, který centru přispívá na financování prostor a služeb. Město Vsetín se snaží v průběhu roku svou finanční pomocí dorovnávat nedostatečné dotace ze státních subjektů.

Důležitým finančním zdrojem pro centrum je státní dotace z Krajského úřadu Zlínského kraje a přidělování finančních prostředků z dotační politiky Ministerstva práce a sociálních věcí. Ministerstvo práce a sociálních věcí projednává přidělování financí vždy v dvoukolovém řízení, kdy dochází k projednávání aktuálních žádostí a vyhodnocování projektů. Dotace je určena vždy maximálně na jeden kalendářní rok. Často je nutné tzv. připomínkovat přidělení dotace a žádat o její navýšení. Bohužel, vše je v jednání několika týdnů i měsíců, což bývá komplikací nejen pro RMC, ale i pro ostatní neziskové organizace.

RMC se snaží zajistit formou grantů získávat další finanční a hmotné dary, a to například od Zlínského kraje (například z Fondu kultury), či soukromých dárců. Dále přímá podpora centra, kdy uživatelé přispívají do rozpočtu formou zakoupení

permanentek návštěvnosti, nebo platbou tzv. vstupu do centra příspěvkem, kdy se jedná o symbolickou částku. Na aktivity spojené s činností centra přispívají dárci a sponzoři.

Financováním centra, vizí, silnou a slabou stránkou centra se zabývá Swot analýza, která vychází z výročních zpráv organizace.

Swot analýza. Viz. příloha č 2.

Prostory organizace

Vnitřní

Prostory splňují základní hygienické potřeby pro děti i rodiče. V prostorách centra se nachází centrální místnost, která slouží jako velká herna, kuchyňka se základním vybavením a zázemím pro výtvarnou a pracovní činnost dětí. Další tři menší místnosti mají využití k realizaci kurzů, konzultací, relaxace, školení, tvoření a logopedie. Neodmyslitelnou součástí je tzv. „klidová“ místnost pro děti, které se potřebují v klidu dostat, nebo potřebné soukromí při kojení.

K dispozici je i přilehlá tělocvična, kterou využívají společně SVČ Alcedo, které je správcem ostatních prostor budovy, které centrum nevyužívá.

Viz. příloha č 3.

Venkovní

Využití venkovních hřišť a parků, které se nacházejí v blízkosti centra.

Viz. příloha č 4.

Personální zabezpečení

Osoby: čtyři pracovnice, vedoucí klíčový pracovník, poradenský psycholog a pracovnice OSPODu, případně dobrovolnice splňující kritéria MPSV pro poskytování této sociální služby.

Kvalifikace a vzdělání

Již několik let spolupracují s Orgánem pro sociálně - právní ochranu dětí. Dle pověření Krajského úřadu Zlín a OSPODu musí pracovníci vykonávající asistenci při kontaktech splňovat profesní a odborné předpoklady, aby mohli pomáhat rodinám v obtížných životních situacích. Pracovnice jsou průběžně proškoleny dle požadavků MPSV.

Musí splňovat vysokoškolské vzdělání v sociální, nebo pedagogické oblasti, nebo kvalifikaci podle Zákona č. 108/2006 Sb. hlava II. v části věnované další vzdělávání sociálních pracovníků (Bláhová, 2016).

Partneři a organizace spolupracující s RMC

Oddělení sociálně - právní ochrany dětí ve Vsetíně

Město Vsetín

Krajský úřad Zlín

Mgr. Alena Střelcová, klinický psycholog, psycholog s pověřením OSPODu

Azylový dům pro matky s dětmi Vsetín

Okresní soud Vsetín

Odborné centrum poradenství pro rodinu a děti

Pedagogicko psychologická poradna Vsetín

Krizové centrum Zlínského kraje

3 ASISTOVANÉ A NEASISTOVANÉ KONTAKTY V RÁMCI RODINNÉHO A MATEŘSKÉHO CENTRA

3.1 Cíl služby

Jedním z hlavních cílů centra je zajištění fungování nově vznikající služby asistovaných a neasistovaných kontaktů v rámci Rodinného a mateřského centra. Vytvořit zázemí a podmínky pro bezproblémový průběh kontaktů. Zafinancování provozu služby zacílené na pomoc rodinám a hlavě dětem, kterým se rozpadá přirozené prostředí. Zprostředkovávat odborné poradenství pro rodiny v krizi, a to v oblastech psychoterapeutického poradenství, výchovného poradenství, individuálního psychologického poradenství, psychosociálního poradenství, speciálně pedagogického poradenství, poradenství v tíživé sociální situaci, poradenství sociálně-právního charakteru, poradenství pro pěstounské rodiny, zprostředkování následné pomoci u odborníků, supervizní podporu.

3.2 Příprava na kontakt

Rodinné a mateřské centrum dlouhodobě spolupracuje s Orgánem sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) ve Vsetíně. Společně s dalšími neziskovými organizacemi ve Vsetíně (Azylový dům pro matky s dětmi, Agarta, Charita Vsetín) dochází na pravidelné schůze a porady. Vedoucí centra je členem komise OSPODu, který se zabývá aktuálními problémy, např. u kontaktů dětí s rodiči.

Na těchto pracovních, nebo na individuálních setkáních bývá vedoucí pracovník centra seznámen s možností nového kontaktu. Dochází k upřesnění, zda je realizace kontaktu možná, a to z důvodu kapacity a frekvence kontaktů, časového harmonogramu (ráno, odpoledne). Místa, zda jen v prostředí centra, nebo je možné uskutečnit kontakt na přilehlém hřišti. Zda se jedná o asistovaný nebo neasistovaný kontakt. Nastínění kazuistiky rodinného problému.

Následuje rozhodnutí ze strany vedoucí pracovníce centra a pracovníce OSPOD, zda se kontakt v Rodinném a mateřském centru uskuteční.

3.3 Pravidla asistovaného kontaktu

Před podpisem dohody o asistovaném kontaktu jsou klienti poučeni o podmínkách a podobě spolupráce, poté dojde k podepsání dohody. Klienti jsou také zároveň poučeni o

bezpečnostních pokynech, shromažďování a zpracovávání osobních a citlivých údajů pro potřebu realizace asistovaného kontaktu. Dohoda. Viz. příloha č.5.

Během asistovaného kontaktu je vždy na prvním místě zájem, prospěch a bezpečí dítěte. Členové týmu, který realizuje asistovaný kontakt, jsou vázáni mlčenlivostí. O průběhu asistovaného kontaktu je vedena dokumentace. Ta obsahuje dohodu, včetně dodatků a záznamy z jednotlivých asistovaných kontaktů. Do této dokumentace lze nahlédnout na příslušné OSPOD na základě pokynů metodiky MPSV (2012).

Klienti přicházejí na dohodnutá setkání včas, dle předchozí dohody všech stran. Jestliže zjistí jedna ze zúčastněných stran, že se nemůže dostavit ze závažných důvodů (nemoc, nebo jiný závažný důvod) na setkání, neprodleně informuje sociálního pracovníka (telefonicky nebo osobně), aby toto mohl oznámit dalším stranám.

V případě, že se do 15 minut od dohodnutého termínu klient k asistovanému kontaktu nedostaví, aniž by se předem omluvil a odůvodnil své zpoždění, má sociální pracovník právo setkání po 15 minutách zrušit.

Klient, jemuž je dítě svěřeno do péče se zavazuje připravit dítě na asistovaný kontakt, zejména dostavením se včas, dále zajistí vhodné oblečení, obuv a stravu pro dítě po dobu asistovaného kontaktu, není-li dohodnuto jinak.

Pravidelně 1x za 3 měsíce se uskuteční schůzka všech stran dohody a projedná se další způsob a forma realizace asistovaného kontaktu.

3.4 Kontakt

Rodič

Při prvním setkání si společně s rodiči pracovníce centra a pracovníce OSPODu ujasní podmínky kontaktu. Tyto podmínky - pravidla by měly sloužit k bezproblémovému a bezkonfliktnímu setkání dítěte s rodiči.

Pověřená pracovníce dohledem nad kontaktem v centru společně s vedoucí centra vysvětlí rodičům pravidla, místo, kde bude docházet k setkání (herna, samostatná místnost, tělocvična) a časový harmonogram setkání. Rodiče, kterým bude u kontaktu s dítětem asistovat sociální, případně jiný pracovník pověřené organizace, by si měli být vědomi, co je asistovaný kontakt a jakým způsobem bude probíhat. Pokud rodiče souhlasí, je jim nabídnuta dohoda, která má náležitosti smlouvy o asistovaném kontaktu.

Tuto dohodu mohou podepsat přímo na místě, nebo pokud si ji chtějí vzít domů a poradit se, nebo ji přinést podepsanou při realizaci prvního kontaktu. Tato smlouva je uzavírána na dobu tří měsíců. Následuje schůzka s pracovníci Orgánu sociálně-právní ochrany dětí, a pokud je vše v pořádku, může být smlouva obnovena.

Dítě

Na každý kontakt je potřeba dítě připravit. Vhodné je několikrát centrum navštívit ještě před prvním plánovaným kontaktem. Seznámit je s prostředím, případně s „tetou“, která se bude kontaktu účastnit. Mělo by vědět, s kým se v plánovaném kontaktu setká a nemělo by být ovlivňováno postojem jednoho rodiče k druhému.

Pokud je dítě v péči psychologa ať klinického, nebo poradenského, je vhodné s ním konzultovat přípravu prvního setkání. Dítě by mělo vědět, že pokud nebude souhlasit s kontaktem, když by se s druhým rodičem vidět nechtělo, nikdo jej k tomu nebude nutit.

Děti prožívají emoce mnohem intenzivněji než dospělý, úzkost z nové situace, ze vztahů a z budoucnosti mohou být limitující pro jejich chování (Smith, 2004, s. 49 – 57).

Pracovnice centra

Zajišťuje zázemí, pomůcky a další podmínky, které jsou nutné k bezproblémovému průběhu kontaktu. Má připravena alternativní možnosti naplně setkání tak, aby byl kontakt vždy plnohodnotný a nedocházelo k jeho narušení.

Také v případě asistovaného předávání zajišťuje, aby nedošlo k setkání osob, které by se dle dohody neměly v centru setkat (např. bývalí partneři) a nedošlo tak k vypjatým situacím, které by neměly dobrý vliv na následný kontakt.

Psycholog, terapeut

Může být přítomen u asistovaného kontaktu na základě rozhodnutí příslušného soudu jako podpora některého, či všech zúčastněných. Napomáhá pracovníkům v kontaktu pomocí poradenských služeb ke snadnějšímu průběhu a k řešení krizových situací – intervencí. Mimořádně i na žádost rodičů. Odborník přichází s dostatečnou časovou rezervou a zaujímá pozici pozorovatele. Zasahuje jen v případě nutné intervence.

Setkání

Asistované kontakty jsou sociální služba a jako taková je zaměřena na potřeby a přání dítěte, proto do centra přichází rodič, se kterým dítě žije, a dítě jako první. Pracovnice je provede centrem, seznámí s prostředím, a pokud není určeno jinak, nechá na dítěti, aby si vybralo místo, kde chce zůstat. Rodič zůstává v místnosti, nebo odchází, záleží na nastavení podmínek asistovaného kontaktu.

Pokud by však šlo o kontakt, kdy došlo k vykázaní osoby z bytu z důvodu násilí na jednom z rodičů, nesmí se rodiče po dobu stanovenou zákonem setkat (viz. Kazuistika). V tomto případě rodič předá dítě pracovníci, která je pověřena kontaktem a odchází. Pracovnice odchází s dítětem do herny, nebo do předem určené místnosti, kde vyčkají příchodu druhého z rodičů. Záleží na přání dítěte, zda se pracovník podílí aktivně na probíhajícím kontaktu, nebo zda je pouze pozorovatel, který má zde roli koordinátora kontaktu. Může docházet k tzv. podporovanému setkávání, jak uvádí MPSV (2012). Pracovník, který vykonává asistenci, by měl vědět, jakým způsobem má kontakt probíhat, co se od něj očekává a jaké jsou jeho povinnosti.

V situaci, kdy setkání vykazuje známky narušení sociální vazby dítě – rodič, doporučí pracovník, jak by měl v daný moment rodič postupovat, jak jednat a způsob komunikace s dítětem. Pokud dítě nadále kontakt odmítá, kontakt se přeruší. Je potřeba zjistit z jakého důvodu dítě odmítá setkání (vliv druhého z rodičů, psychické, nebo zdravotní problémy). Popřípadě vyhledat odborníka, který spolupracuje s centrem, kde kontakt probíhá, nebo OSPOD.

Sociální pracovník Rodinného a mateřského centra je oprávněn ukončit, přerušit či odmítnout realizaci asistovaného kontaktu, pokud se klient chová agresivně, je pod vlivem návykové látky, jeho stav není vhodný k uskutečnění setkání s dítětem. Dále pokud klient svým chováním ohrožuje nebo narušuje bezpečnost a psychický stav dítěte. Při dalším termínu setkání je asistovaný kontakt obnoven.

Pokud je kontakt bez komplikací, tak po uplynutí stanovené doby předá pracovník pověřený kontaktem, nebo vedoucí pracovník dítě zpět rodiči, který má dítě v péči a odchází.

Vyhodnocení kontaktu

V rámci standardů kvality poskytování služeb je nutné vypracovávat záznam o asistovaném i neasistovaném kontaktu v rámci Rodinného a mateřského centra.

Záznam je součástí dokumentace uživatele služby a závěrečné zprávy. Tato zpráva slouží rodičům, kteří ji mohou předat právním zástupcům a odborníkům (lékař, psychiatr, psycholog). Souhlasí-li oba rodiče, může být zpráva postoupena dalším institucím. Například soudu, OSPODu (vždy) a orgány činné v trestním řízení si mohou tuto zprávu vyžádat v Rodinném a mateřském centru i bez souhlasu rodičů, a to na základě oficiální žádosti.

Zprávy a poznatky z asistencí slouží k monitorování aktuální situace v rodině. Často slouží k prevenci sociálně-patologickým jevů. Rodiče i pověřeni pracovníci by měli mít zájem na tom, aby tyto poznatky byly co nejobjektivnější. Právě tyto objektivní poznatky vedou buď k pokračování, rozšíření, nebo naopak přerušení kontaktu. Pro OSPOD je velmi cenné i zhodnocení, pokud kontakt přes pakovanou asistenci nemůže probíhat žádoucím způsobem pro nevhodné a neusměrnitelné chování jednoho z rodičů. Možnosti asistovaných a neasistovaných kontaktů v centru využívá OSPOD v některých případech i při realizaci setkání dítěte žijícího v pěstounské rodině s biologickým rodičem. Úspěšnost kontaktů je velmi důležitá pro harmonický vývoj dítěte, a proto by rodiče měli co nejvíce vzájemně spolupracovat a věnovat pozornost intervencím odborníků a pracovníků centra.

Záznam

Záznam z vyhodnocení asistovaných a neasistovaných kontaktů by měl obsahovat individuální údaje kontaktu. Příchod rodiče s dítětem a jeho předání pracovníci. Podrobný průběh kontaktu. Kde se kontakt uskutečnil, zda ve vnitřních prostorách centra, nebo venku, například na hřišti.

Byli-li při kontaktu další členové rodiny (prarodiče, nevlastní sourozenci, teta, strýc apod. Časový harmonogram. Důležitou částí záznamu je celkový průběh. Chování dítěte, rodiče. Jeho reakce a vzájemná komunikace. Závěr a hodnocení klíčového pracovníka.

Záznam slouží k průběžnému vyhodnocení případu, kdy soud, nebo OSPOD může tyto informace využívat k dalšímu vývoji a průběhu případů jednotlivých kontaktů. Záznam je dostupný pouze pro účastníky kontaktů, zaměstnance centra, pracovníce OSPODu a soudu. Evidence záznamů je důležitý podkladem pro vedení statistiky asistovaných a neasistovaných kontaktů a pro podklad vyhodnocení výroční zprávy.

Každý, ať asistovaný, či neasistovaný, kontakt by měl být doprovázený zpracovanou kazuistikou a pečlivým vedením záznamu setkávání s případným návrhem řešení

průběhu kontaktů, nebo intervencí. Každý kontakt, ať asistovaný, nebo neasistovaný, musí mít určitý vývoj a pokud nedochází ke kladnému průběhu setkání, nebo dochází ke zhoršení, je třeba vyhledat pomoc odborníka, ale vždy musíme přistupovat ke každému případu individuálně, uvádí Hadj-Moussová, (2017).

Záznam. Viz. příloha č.6.

Statistika. Viz. příloha č.7.

4 EMPIRICKÁ ČÁST

Bakalářská práce je zaměřená na nově vznikající službu, která by pomáhala rodinám, které se dostaly do krizové situace v možnosti setkávání partnerů, nebo rodinných členů s dětmi.

Posláním práce je představit jednu z nových možností sociální práce v rámci mateřských center a tím rozšíření služeb veřejnosti. Jde především o asistované kontakty a také o asistovaná předávání, které mohou být používány nejen v rozpadajících se rodinách, ale i v pěstounských rodinách.

Cílem výzkumu bylo zjistit, jaká byla reakce dětí na setkání a na samotný průběh kontaktu. V čem jsou kontakty právě v rodinném a mateřském centru jiné a zda jim prostředí bylo tzv. pomocnou rukou v překlenutí nelehké situace, do které se dostaly po rozpadu rodiny.

Důležitou otázkou, na kterou jsem si musela při přípravě výzkumu odpovědět bylo, zda se bude jednat o kvalitativní nebo kvantitativní přístup. U kvantitativního výzkumu je možnost oslovit vyšší počet respondentů a zajistit tak velké množství dat. Kvalitativní výzkum nám nabízí možnost jít do větší hloubky problému. Pro zvolený cíl výzkumu jsem si vybrala kvalitativní přístup.

Hendl (2016, s. 102) uvádí, že v rámci dosažení určitého výzkumného cíle je vhodný kvalitativní výzkum vedený pomocí metody případové studie - kazuistik. Případová studie se zabývá jedenácti vybranými případy, které se snaží zachytit vztahový problém, vývoj i možná krizová řešení situací.

Ve výzkumné části máme možnost pomocí případových studií sledovat pestrou mozaiku jednotlivých případů dětí, které se ocitly jako rukojmí vztahů mezi rodiči a příbuznými.

4.1 Případová studie asistovaných a neasistovaných kontaktů

Údaje z případové studie

Případová studie je jednou z diagnostických metod, která nám umožňuje, zabývat se konkrétním případem, využít všechny přístupné informace, materiály, sledovat,

analyzovat chování a projevy účastníků kontaktu, jak uvádí ve své studii Hadj-Mousová (2017).

Také Miovský (2006, s. 94) označuje případovou studii jako nejrozšířenější typ výzkumu. Dále se zmiňuje, že v některých výzkumných případech bývá složitější. Tyto složitější typy dělí hlavně na případové studie sociálních skupin a případové studie rodin.

Podklady ke kazuistice jedenácti rodin jsem vybrala záměrně, nejen pro doplnění teoretické části práce a výzkumu, ale i pro ozřejnění dané problematiky. Jde o záznam a popis příběhů rodin s podobnými problémy, ale přesto odlišnými, kvůli kterému vyhledaly službu asistovaných a neasistovaných kontaktů, které ve zkušebním období nabízelo centrum.

Případová studie může být stejně jako evidence případů nezbytná pro správné fungování služby. Podstatné je, přesně si stanovit dostatečnou časovou dotaci na její přípravu. Při spěchu bychom mohli opomenout důležité informace, které by nám mohly chybět při samotné realizaci kontaktu.

Existují nejméně tři důvody, proč kazuistiky uvádět, nejen v kvalitativním výzkumu, ale i při každodenním průběhu asistovaných a neasistovaných kontaktů.

Prvním důvodem je, že vytvořením příběhu získáme základní informace k samotnému kontaktu tzv. Rodinnou anamnézu (Hadj-Mousová, 2017).

Druhým praktickým důvodem bývá, že může dojít k neočekávané absenci pracovníka, který má ve své kompetenci konkrétní případ a bez těchto základních informací by bylo velmi obtížné zajistit bezproblémový průběh kontaktů a zajištění základních materiálních potřeb či organizačních forem setkání jinou pracovníci centra.

Třetí důvod je povinná dokumentace sloužící k případné kontrole z MPSV, OSPODu, příslušného soudu, nebo jako zpětná vazba pro případné následující intervence odborníků.

Pro bližší specifikaci problémů asistovaných a neasistovaných kontaktů zde uvádím náhledy setkání - pozorování, které jsem měla možnost v rámci svých aktivit v centru být pozorovatelem. Vybrala jsem záznamy případů, které se mi zdály být důležité pro upřesnění problematiky asistovaných a neasistovaných kontaktů.

Z kazuistiky jsou vypsány pouze stěžejní informace z rodinné, osobní a anamnézy, vynechány byly identifikační údaje a informace, které nejsou pro účely této práce podstatné. Jména jsou změněna z důvodu zachování anonymity. Jednotlivé případy jsou

zaznamenány pomocí případové studie, kterou jsem vypracovala na základě výzkumné metody - zúčastněného pozorování.

Metoda zúčastněného pozorování

Hendl (2016, s. 191-193) doporučuje pozorování jako způsob výzkumu s menším nárokem na výběr, a tím i na omezený počet pozorovatelů. Mezi podmínky této metody patří, že pozorování se uskuteční v přirozeném prostředí a jednotných podmínkách. Pozorovatel může monitorovat chování, reakce sledovaných.

Při dlouhodobém pozorování je možné zajistit dostatek informací a dat pro vyhodnocení. Účastník pozorování může získat potřebné souvislosti s danou problematikou. Při navázání důvěry a možnosti případného kontaktu s pozorovaným objektem lze získat i podrobnější údaje, případně pokládat upřesňující otázky.

Vždy je potřeba stanovit „předmět pozorování“ tedy, „kdo, co“ má být pozorován. Jakým způsobem bude prováděno pozorování (skryté/zjevné). Stanovit si, zda budou informace tříděny do skupin. Zda budou zjištěné údaje zařazovány a také jestli bude prováděn záznam pozorovaného objektu, upřesňuje Hendl (2016, s. 191-193).

4.1.1 Průběh výzkumu

Na výzkumu jsem spolupracovala se sociální pracovníci centra, která mi umožňovala možnost pozorování průběhu kontaktu a poskytla mi podrobnější informace o dětech. Detailnější informace nebyly známy ani pracovnícům centra.

Údaje, které jsem použila ve výzkumu byly čerpány z metody pozorování a anamnézy. Tyto poznatky jsem vložila do příběhu dětí tak, abych si mohla odpovědět na otázky výzkumného problému.

Výzkum trval od ledna 2015 do konce roku 2016.

.

4.2 Asistované kontakty

Často musí pracovníci centra ve spolupráci s OSPOD, Policií ČR a soudy řešit problémy a nelehké situace, které v průběhu kontaktu vznikají, kdy v popředí zájmu by mělo být vždy přání dítěte. Občas dochází k medializaci případů, a tak bylo namístě zachovat úplnou anonymitu. Podobnost s některými známými kauzami rodinného práva je čistě náhodná.

Případová studie č.1

Daniel

Informace o dítěti - anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: 2-4 roky

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC: 39, dopolední i odpolední hodiny, dle dohody s vedoucí pracovnící centra. Jeden kontakt se uskutečnil mimo centrum a to v ZOO vzdálené asi 35km. Kontakty probíhaly po dobu 1,5 roku.

Příběh

Matka dítěte žila několik let v zahraničí, kde se seznámila s otcem Daniela a měla s ním chlapce. Po čase se partnerský vztah zhoršil. Došlo k rozporům s rodinou partnera, partnerem, ale i otázka náboženského vyznání se stala překážkou ve vztahu. V době, kdy bylo chlapci šest měsíců matka i s dítětem se vrátila zpět do České republiky. Chlapec měl dvojí občanství, díky kterému nebyl problém s vycestováním. Matka po návratu do České republiky zažádala o rozvod a svěření syna do své péče.

Po rozvodu soud vyhověl otci, který se dožadoval styku s dítětem, ale kontakt měl probíhat pouze v České republice. Otec přistoupil na podmínky soudu a odstěhoval se do místa bydliště syna a našel si zde práci.

Matka nesouhlasila, aby setkání chlapce s otcem probíhalo v domácím rodinném prostředí. Po nařízeném rozhodnutí soudu a po potvrzeném nároku na kontakt s dítětem bylo ve spolupráci s OSPOD domluveno, že otec, pokud bude na území České republiky, může docházet v pravidelných návštěvách na setkání se synem do centra.

Náhled kontaktu (třetí kontakt)

Chlapec se na otce těší a přes počáteční rozpaky pak spolu dovádějí v herně mezi ostatními dětmi s rodiči. Otec i syn jsou temperamentní, je to vidět i na způsobu komunikace a hry. Chlapec dostává drobné dárky.

Matka sedí opodál a pozoruje, jak kontakt probíhá. Po asi deseti setkáních, již matka není přítomna, což vede k úplnému uvolnění atmosféry mezi otcem a synem. Zpočátku šlo o navázání kontaktu a následného obnovení vztahu syna k otci. Vzhledem k době, kdy syn svého otce neviděl, považoval otce za neznámou osobu. Po čase se vztah navázal a upevnil. V centru si s ním pod dohledem pracovnice mohl hrát, povídat a věnovat se mu.

Pokud nebyla přítomna matka, bylo třeba mít vždy přichystaný slovník, aby případné dotazy a přání otce bylo možné přeložit a domluvit se.

V současné době již nevyužívají asistovaných kontaktů v centru. Při dalším jednání u soudu bylo otci vyhověno v žádosti o úpravu styku s dítětem na ukončení kontaktů v centru na běžné setkávání se synem a to na společné víkendy, dovolené a svátky. Matka vyhověla návrhu otce. Znovu se provdala a Daniel se může v nejbližší době těšit na mladšího sourozence.

Specifikace

U tohoto kontaktu se setkáváme s netypickou situací, kdy otec je cizinec a o počáteční komunikaci (překlad do českého jazyka) bylo třeba využít služeb právního zástupce otce. Uměl jeho rodnou řeč a zároveň anglicky, takže překládal dohodu a pravidla pro kontakt otci. Při setkávání otce a syna byla tlumočnicí matka. Později, když otec již uměl nějaká česká slova, měl k dispozici tablet se slovníkem.

Případová studie č.2

Tom

Informace o dítěti - anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: 5-6 let

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC: 10 v období 12 měsíců, odpoledne

Příběh

Chlapec byl odebrán z péče matky pro neuspokojivé sociální zázemí a chování matky. V době kontaktů probíhá jednání o možném návratu chlapce zpět do péče matky. Matka vždy jevila o chlapce zájem. Nechtěla se syna vzdát. Od okamžiku odebrání od své matky žije chlapec u tety, která matce nedůvěřuje a nesouhlasila s obnovením kontaktu s matkou.

Rodinné a mateřské centrum bylo osloveno v rámci spolupráce se Sociálně – právní ochranou dítěte, a to z důvodu odmítání setkávání ze strany syna. Byl předpoklad, že v přirozeném prostředí, které centrum nabízí, dojde k uvolnění chlapce a k navázání kontaktu, kdy se mohlo jednat o dočasný blok z doby odebrání syna z péče matky.

Náhled kontaktu (druhý kontakt)

Setkání matky s chlapcem je zpočátku velmi rozpačité. Chlapec odmítá jít k matce a schovává se za kontaktní pracovníci. Pracovnice centra je vyzývá, aby si šli společně vytvořit jarní dekoraci k blížícím se Velikonocím. Chlapec spolupracuje s pracovníci a nenápadně pozoruje, jak se chová matka a odpovídá na případné otázky obou žen. Odmítá oční kontakt s matkou. Přesto se podvědomě snaží najít cestu k matce a to tak, že ji neustále kradmo sleduje. Je zvědavý, jak reaguje na jeho výrobu zápichu do květináče - kuřátka. Při pochvale od matky zčervená vzrušením a začne něco „brebentit“. V chvíli, kdy matka odchází podat si z kuchyňky pití, chlapec vstává s hlavou skloněnou (stále bez očního kontaktu) od stolu, bere ji za ruku a odvádí zpět k tvoření.

Vývoj

V současné době žije opět chlapec s matkou ve společné domácnosti, kde je průběžně kontrolován ze stran pracovníků OSPODu. Do centra docházejí jako běžní návštěvníci pohrát si a využít možnosti logopedie.

Případová studie č.3

Marek

Informace o dítěti- anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: 5-6 let

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC Sluníčko: 12 měsíců, dopoledne

Příběh

Rodiče chlapce měli dlouhodobé problémy a vztah nebyl harmonický. Asi po čtyřech letech od narození chlapce začalo docházet ke stále častějším konfliktům mezi matkou a otcem. Situace vyvrcholila hádkou, která skončila až za asistence strážníků Police ČR.

Ti vykázali otce z domu jako řešení domácího násilí s tím, že otec je násilná osoba.

Otec trval v období vykázání z domu na kontaktu se synem, s kterým měl velmi pěkný vztah. Také chlapec se dožadoval setkávání s otcem a měl k němu silnou citovou vazbu. Protože syn nebyl označen jako oběť domácího násilí, navrhl OSPOD asistovaný kontakt v centru.

Kontakt probíhal nejen v období, kdy byl otec vykázán z domu, ale i v následujících týdnech a měsících, kdy probíhalo předběžné řízení o svěřeni dítěte do péče a následovně rozvod manželství.

Podle Police ČR (2015) se často se stává, že desetidenní lhůta bývá prodloužena i na jeden měsíc, dokud nerozhodne příslušný soud o svěřeni dítěte do péče. Metodika Ministerstva práce a sociálních věcí (Rodina a ochrana práv dětí, 2010) upřesňuje, že by měl mít každý rodič právo se podílet na výchově a setkávat se dítětem i v době vykázání. Vždy o této možnosti rozhoduje OSPOD, nebo příslušný soud.

Náhled kontaktu (pátý kontakt)

Chlapec byl předán matkou pracovníci centra (asistované předávání), a ta zavedla dítě do herny, kde na něj již čekal otec.

V době vykázání se matka nesmí setkat s otcem po dobu 10 dnů. Po ukončení asistovaného kontaktu předává pracovníce syna opět matce.

Jakmile chlapec po vstupu do herny spatří otce, běží k němu, objímá se s ním a mazlí. Zahrnuje jej novinkami a vypráví co nového v mateřské škole. Staví spolu autodráhu, na které zkouší dárek od otce - nová auta. Závodí spolu. Zjevná je i citová vazba chlapce a radost ze setkání s otcem. Pořád si povídají a je vidět, že chlapec má otce velmi rád. Předává mu obrázky, které mu v době, kdy spolu nejsou, namaloval. Pečlivě mu vysvětluje co je na obrázku namalované a s smějící se tomu.

Na část kontaktu odchází do místnosti s knihovnou, kde si vybírají knížku a prohlíží si ji. Otec čte chlapci pohádku.

Při upozornění pracovníce, že je čas ukončit kontakt, chlapec odmítá otce pustit a dožaduje se slibu, že se brzo uvidí. Je smutný a nechce jít domů. Pracovnice trpělivě čeká, až se otec domluví s chlapcem a vše mu vysvětlí.

Specifikace

U bezproblémového setkávání je možné doporučit navýšení četností kontaktů na dvojnásobný počet. Na doporučení sociální pracovníce a pracovníce OSPODu dochází k rozšíření četností kontaktů a časové dotace, ještě do doby, než proběhlo řízení o svěřeni dítěte do péče a stanovení režim styku s ním.

Případová studie č.4

Anička

Informace o dítěti- anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: 5 měsíců

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC: doposud (v době ukončení výzkumu probíhal 10 kontakt). Setkání probíhají dvakrát týdně.

Příběh

Anička se narodila nezletilým rodičům, kdy matce v době narození bylo 15 let a otci 16 let. Matka nemohla zůstat s Aničkou ve své rodině pro neuspokojivé bytové podmínky, a proto se odstěhovala s dítětem do rodiny otce dítěte. Ale po několika týdnech neshod s matkou partnera i samotným partnerem (domácí násilí) odchází zpět ke své matce do více než čtyřicet kilometrů vzdáleného města. Protože nemůže mít dítě u sebe (viz. výše), je dítě svěřeno do pěstounské péče babičce, tedy matce otce dítěte. Ve spolupráci s OSPOD je vybráno centrum k místu setkávání matky s dítětem.

Matka se na dítě vždy těší a jeví o ně zájem. Přijíždí vždy se svojí matkou (babičkou Aničky). Do centra dochází s dítětem vždy babička a matku s dítětem sleduje. Pěstounka nesouhlasí s asistovaným setkáváním matky s dítětem a dochází často ke střetům se sociální pracovnící centra a pracovnící SOPODu. Pracovnice centra pověřená kontaktem a pracovnice OSPOD musí často zasahovat, aby si matka mohla dceru pochovat, nebo mít možnost s ní být o samotě.

Při dalších setkáních se situace v dalších obměnách opakuje, a vždy je třeba intervence pracovnící centra a OSPOD. V případě krizové intervence kontaktu bylo vhodné kontaktovat terénního pracovníka neziskové organizace, který se pohybuje v prostředí této minoritní skupiny s prosbou o radu a pomoc. Přesto, že žijí na tzv. okraji společnosti, mají velice silnou vazbu na svou vlastní rozsáhlou rodinu (Matoušek, Pazlarová, 2014, s. 98).

Lze se domnívat, že budoucí kontakty, nebudou probíhat bezproblémově vzhledem ke snaze matky dítěte, aby bylo dítě svěřeno do její péče, a to je proti přání babičky, jež má Aničku ve své péči.

Náhled kontaktu (třetí kontakt)

Babička (pěstounka) přichází s dítětem do herny, kde na ně čeká již matka dítěte se svojí matkou. Běží hned k holčičce, ale pěstounka odmítá jí dítě předat. Odmítavý postoj k setkávání a k průběhu kontaktu má matka otce dítěte, která ji odmítá tzv. „dát z ruky“ a ani v průběhu kontaktu nechce holčičku odevzdat matce. Zasahuje pracovnice, která důrazně upozorní pěstounku, že má holčičku předat matce, ta to po chvilkové diskuzi s vedoucí centra (byla přivolána) tak učiní.

Matka si s dcerkou hraje, češe ji, přebaluje, umývá, krmí a zkouší, co nového holčička umí. Zda pěkně pase koníčky, jestli se už sama překulí na břicho. Využívá hraček v centru a společně leží na hrací zvukové dece s chrastítky. Holčička vypadá spokojeně, pobrukuje si. Pěstounka odmítá odejít jinam a stále má připomínky k činnosti matky holčičky. Atmosféra je velmi napjatá až dusná. Pracovnice centra zvažuje vykázáni pěstounky (tedy babičky dítěte) do jiné místnosti tak, aby se matka mohla nerušeně věnovat dceři.

Vývoj

Dlouhodobě by bylo vhodné pokusit se ve spolupráci s Azylovým domem pro matku a dítě ve Vsetíně zajistit ubytování pro matku tak, aby bylo možné svěřeni dítěte do její péče.

Případová studie č.5

Monika

Informace o dítěti- anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: 2 - 4 roky

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC: 13, dvakrát týdně dopoledne

Příběh

Vztah rodičů byl zpočátku idylický a Monika vyrůstala v harmonickém vztahu. Po prvním roku dítěte nastal mezi rodiči vztahový problém, který vyústil k odchodu otce z domácnosti. Otec chtěl dceru vídat, ale matka mu bránila v kontaktu. Tvrdila, že se nezvládne sám o dceru postarat, že je příliš malá. Odmítala možnost pomoci jiných členů rodiny (babička, teta) při setkávání.

Otec na doporučení právního zástupce se obrátil na OSPOD s přímou žádostí o možnost kontaktu s dcerou právě v centru. Šlo mu o překlenutí období, než proběhne předběžné řízení o svěřeni dítěte do péče, stanovení úpravy o styku s dítětem a následně rozvod manželství. Obával se, že by mohl ztratit společnou vazbu s dcerou. V žádosti uvedl, že pokud by si v některých situacích nevěděl rady, bude k dispozici kontaktní pracovnice v centru, aby mu poradila. Dále uváděl, že bude využívat prostory centra a pracovnice nebude muset docházet k němu domů, nebo na neutrální půdu, jak by musel pod dohledem pracovnice OSPODu. Matka na tuto variantu setkávání přistoupila

Otec si vždy vyžádal zprávy o průběhu setkávání. Zprávy z kontaktů otce s dítětem byly předány OSPODu a právním zástupcům obou stran. Tyto informace vedly ke snazšímu rozhodnutí o určení styku otce s dcerou.

Náhled kontaktu (první a pátý kontakt)

Kontakt první

Holčička přichází s maminkou, která osobně předává v přítomnosti pracovnice centra holčičku do rukou otce. Holčička příliš neregistruje svého otce a více se zajímá o podněty, které nachází v herně. Otec s ní odchází do míčového bazénku a házejí po sobě barevné míčky. Holčička se po chvíli osmělí a rozpomíná se na tátův knírek, který se stává středem zájmu, cuchtá jej a hraje si s ním.

Při setkání, na kterém se stanovovala pravidla kontaktů, byl dán otci dotaz, jakou má dcera nejraději hračku, nebo s čím si ráda hraje. Otec jednoznačně označil svůj hustý a prošedivělý knír, jako oblíbenou hračku své dcery.

Zbytek setkání již probíhá v uvolněné atmosféře. Otec využívá možnost navštívit s dcerou přilehlou tělocvičnu, kde spolu absolvují opičí dráhu a skákání na trampolíně.

Krmí, přebaluje samostatně, není třeba pomoci pracovnice.

Kontakt pátý

Dnes si jako překvapení pro dceru otec vybral průběh kontaktu na nedalekém dětském hřišti v parku. Matka na toto zjištění reagovala rozpačitě a podrážděně. Vedoucí centra ji ujistila, že tam s nimi bude jejich „teta“, pracovnice centra.

Otec odchází s kočárkem na dětské hřiště, kde dceru houpe, zpívá jí, hraje si s ní na pískovišti, nebo pozorují nedaleko projíždějící vlaky. Holčička vypadá velmi spokojeně a šťastně a je vidět, že citová vazba je již pevně navázána, oproti prvnímu setkání.

Vývoj

Na návrh vedoucí centra byl kontakt po deseti setkáních změněn na neasistovaný kontakt, kdy otec využíval prostory centra a popřípadě pomoci některé pracovník, které se tam věnují běžnému provozu.

Případová studie č.6

Simon a Hynek

Informace o dítěti- anamnéza

Věk dětí v době kontaktů: Simon 9 let, Hynek 5 let

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC: 7, odpoledne

Příběh

Starší chlapec Simon se narodil zhruba dva roky před rozpadem vztahu rodičů. Po rozvodu byl chlapec svěřen do péče otce. Matka měla v té době již nový vztah, ve kterém se narodil Simonův nevlastní bratr Hynek. Přesto, že matka byla v kontaktu se starším synem celkem pravidelně, bratři se téměř nevidali. Vztah mezi chlapcem a matkou nebyl dostatečně vybudovaný a matka jej nebrávala na společné víkendy, dovolené, takže Simon neměl možnost setkávání s mladším bratrem Hynkem. Simon chtěl svého bratra poznat, a tak otec požádal o možnost setkávání. Po konzultaci s psychologem a pracovnící OSPOD byl doporučen asistovaný kontakt v centru pod dohledem psychologa. Nejistota z průběhu a vývoje setkání byla jedním z důvodů kontaktu v centru, kde mohl psycholog nenápadně monitorovat setkání a případně zasáhnout, kdyby nastal problém.

Náhled kontaktu (první)

Rodiče přicházejí s dětmi do centra a vzájemně se představují. Chlapci se usmívají. Matka příliš nespolupracuje, je odtazitá. Z jejího chování je znatelná citelná absence vztahu ke staršímu synovi. Chlapci i přes rozdílný věk k sobě mají blízko díky prostředí centra, které jim umožnilo vybírat si různé stavebnice skládačky. Oba staví, zapojují se do tvoření, spolupracují a komunikují. Společně s nimi si hraje i otec staršího chlapce, který po určité době nechává chlapce samotné a se zájmem je pozoruje. Také je spolu

vyfotografuje, aby chlapci měli společné foto. Nabízí matce společné foto, ta je odmítá a odchází do vedlejší místnosti. Na konci setkání k nim přisedá psychologka, povídá si s nimi. Ptá se jich, jak se jim dnešní setkání líbilo a zda se chtějí znovu vidět. Přání dětí tlumočí rodičům a pracovníci centra s tím, že již nebude potřeba, aby asistovala u navazujících kontaktů.

Případová studie č.7

Hana a Jana

Informace o dětech- anamnéza

Věk dětí v době kontaktů: 2,5 roku

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC: 23, dopoledne i odpoledne dle dohody s vedoucí pracovnící centra.

Příběh

Kontakt v centru byl doporučen OSPODem na základě předběžného opatření soudu. K asistovanému kontaktu docházelo již dříve v jiných zařízeních, kde z důvodů problémového chování otce k zaměstnancům, byl po krátké době ukončen.

Již před narozením dětí docházelo v manželství ke krizím, ale po narození dvojčat byla situace mnohem horší a objevilo se násilné chování ze strany otce.

Dominantní otec bránil manželce v kontaktu s rodinou, byl agresivní a snažil se o manipulaci manželky. Situace se stávala patovou. Avšak po jedné velmi vyexponované hádce utekla matka i s dětmi k rodičům. Následně zažádala o rozvod.

Z důvodu nepřiměřeného chování k matce i dětem nařídil soud asistovaný kontakt. Bohužel i v centru (stejně, jako v předchozích zařízeních) docházelo s otcem dětí ke konfliktům. Napadal slovně nejen manželku, ale také pracovníce centra a pracovníci OSPODu. Často docházelo k vyhroceným scénám, kdy nebylo jisté, zda otec nenapadne i fyzicky některou z pracovníček.

V této době se řeší podezření na psychopatickou poruchu otce (později potvrzena).

Náhled kontaktu (desátý)

Otec přichází ve špatné náladě, je podrážděný. S holčičkami se vítá, přináší jim jahody a šlehačku. Z přinesených surovin jim vyrábí poháry. Pracovnicím na jakékoliv dotazy odsekává a nespolupracuje. Kontakt si přebírá vedoucí centra.

Před děvčaty se ovládá, je vidět, že je má rád, ale dochází tam ke stále častějším střetům a výpadům k pracovnicím centra a pracovnice OSPODu, která přichází na namátkovou kontrolu.

Přesto neakceptuje přání dětí na druh hry a snaží se je ovlivňovat tak, aby to jemu vyhovovalo. Pro nepříjemnou atmosféru, kterou svým chováním vyvolává v herně, je kontakt přesunut do tělocvičny, kde s děvčaty cvičí a tancuje. Děvčata si s tatínkem hrají, ale v jejich chování je vidět určitá zdrženlivost. Nevyhledávají tělesný kontakt s otcem – mazlení, nechtějí si sednout na klín, když je k tomu vyzývá.

Specifikace

Byl to jeden z nejtěžších a nejvyčerpávajících kontaktů, které jsem v době výzkumu měla možnost pozorovat. V současné době se již otec s dětmi nestýká. Soud přerušil možnosti setkávání s dětmi. K obnovení kontaktu byla stanovena podmínka a) pravidelné psychiatrické kontroly, b) užívání předepsaných léků. Otec rozhodnutí neakceptoval a v současné době není s dětmi ve styku.

Případová studie č.8

Veronika, Eliška a Lukáš,

Informace o dětech - anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: Veronika 11let, Eliška 10let a Lukáš 3roky

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC: 3, dopoledne (období letních prázdnin)

Příběh

Děti byly odebrány soudem z péče matky pro zanedbávání povinné péče, neuspokojivé sociální zázemí a chování matky. Byla navržena pěstounská péče. Děti byly svěřeny babičce. Matka dlouhodobě neprojevovala zájem o děti ani o kontakt s nimi. Stimulem pro změnu chování byla snaha dcer a jejich přání se s ní setkat. Zhruba po dvou letech

se rozhodla, že by chtěla své děti vídat. Slibuje jim v dopisech a sms zprávách, že udělá vše pro to, aby žily společně.

Babička dětí – jejich pěstounka z toho měla obavy a obrátila se na OSPOD, který kontaktoval centrum, zda by bylo možné setkání uskutečnit v jejich prostorách a pod jejich dohledem. Soud v době, kdy rozhodoval o svěřeni dětí do péče, doporučil, aby případný kontakt matky s dětmi probíhal na neutrální půdě a pod dohledem třetí nestranné osoby.

Náhled kontaktu (první)

Děti přicházejí s babičkou do centra. Na její přání si děti přebírá pracovnice a odvádí je do herny. (Matka se nechce se svou dcerou setkat a centrum jí v tomto přání vychází vstříc – dle dohody).

Děvčata se k matce mají, vítají se, byla na nich vidět jejich touha po ní. Hrají si a povídají s matkou. Ta jim češe vlasy a vytváří účesy. Chlapec stojí opodál, pozoruje situaci a hledá babičku. Matka o něj neprojevuje sebemenší zájem, přehlíží jej. Děti byly matce odebrány, když byl chlapec velmi maličký a nedošlo k navázání citového pouta mezi ním a matkou. Došlo u nich k citovému odcizení. Chlapec se po chvíli rozpláče a přichází další pracovnice centra, odvádí jej k hračkám a věnuje se mu.

Vývoj

Vedoucí pracovnice centra by mohla upozornit matku dětí, že je potřeba se věnovat všem dětem. Tedy i chlapci a navázat s nimi společný kontakt. Nabídnout společné tvoření, cvičení, nebo snoezelen terapii, kde by mohlo dojít k intimnějšímu sblížení dětí s matkou. Obává se však, že by mohla matku odradit od kontaktu s dětmi. Rozhodne se pro konzultaci s psychologkou, která se zabývá rodinnou terapií a intervencí.

Případová studie č.9

Eva

Informace o dítěti- anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: 2 - 4 roky

Počet asistovaných kontaktů v rámci RMC: 24, trvá doposud. 1 x za 14dní v pondělí odpoledne po celou otvírací dobu centra.

Příběh

Holčička se narodila v době, kdy matka odchází od přítele (biologický otec dítěte).

V 5 měsících přichází nový partner matky, přesto se mezi ním a holčičkou vyvinul silný citový vztah. Holčička je i v pravidelném kontaktu se svým biologickým otcem.

Když je Evě pět let, dochází k rozpadu vztahu s partnerkou. Proto se po rozchodu s přítelkyní obrátil na soud, aby směl holčičku vídat. Soud mu vyhověl a udělil mu status „sociálního otce“. Následně doporučil Sociálně - právnímu odboru ve Vsetíně, aby pro kontakt s dítětem zvolilo Rodinné a mateřské centrum, a to pod dohled psychologa po min. dobu tří setkání.

Sociální rodič je pojem, který je v praxi běžný, ale spíše se setkávám s názvem "sociální rodičovství". Zákon ani jeden z těchto termínů nezná, ale zabývá se jím ve své studii Bruncko (2012). Roli a význam sociálního otce, či sociálního rodiče uvádí ve své práci i Hustoles (2011).

Náhled kontaktu (dvacátý)

Holčička přichází do centra s matkou a ta ji předává „sociálnímu“ otci, který již čeká v chodbě centra. Pomáhá holčičce se převléct a povídají si. Celé pondělní odpoledne si hraje s tatínkem. Vyrábějí pískové obrázky a společně svačí. Neprojevuje zájem o bližší kontakt, ale ani nevoli. Ze strany otce je vztah silnější a intenzivnější.

Případová konference

Dalo by se říct, že asistence u tohoto kontaktu byla zbytečná, ale není tomu tak. Již v tomto období mě informovala vedoucí centra, že děvče začíná ztrácet zájem o setkávání se „sociálním“ otcem a upřednostňuje schůzky s biologickým otcem, který o ni celé roky jevil zájem a byl s ní v kontaktu.

Byla vyvolána tzv. případová konference, kde se setkávají zúčastněné instituce a jejich pracovníci při hledání řešení sporů, nebo u aktuálních změn. V zájmu je vždy přání dítěte (MPSV, 2011)

Návrh na toto jednání podal otec, který se dožadoval navýšení počtu setkání z obavy, že Eva ztrácí citovou vazbu nedostatečným kontaktem. Vedoucí pracovnice centra a i psychologka se snaží vysvětlit, že tomu tak není, jen prostě o něj ztrácí zájem a pokud by byl kontakt častější, může dojít k negativní reakci děvčátka. Následkem by mohlo být úplné odmítnutí kontaktu

4.3 Neasistované kontakty

Případová studie č.10

Veronika a Jakub

Informace o dětech - anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: Veronika 12 let, Jakub 7 roků

Počet neasistovaných kontaktů v rámci RMC: 12, 1 x týdně

Příběh

Matka s otcem se rozvedli, bohužel otec se odstěhoval do města více než 100km vzdáleného, kde měl zaměstnání a rodinu. V místě bydliště dětí neměl zázemí k setkávání s dětmi. Matka dětí kontakt v domácím prostředí odmítala. Oslovil a využil nabídky a možnosti kontaktů v rámci centra, kde by se mohl setkávat s dětmi i v odpoledních hodinách.

Náhled

Bezproblémové setkání, kdy si děti hrají a povídají s otcem. Pracovnice s nimi komunikuje jen pokud něco potřebují, nebo je potřebuje na něco upozornit.

Případová studie č.11

Martin, Mikola a Karel

Informace o dětech - anamnéza

Věk dítěte v době kontaktů: Martin 4 roky, Nikola 2,5 roku a Karel 9 měsíců

Počet neasistovaných kontaktů v rámci RMC: 3, dopoledne

Příběh

Děti byly soudem odebrány z péče matky. Byly zanedbané, vývojově opožděné, předány do pěstounské péče, stejně jako soud umístil v předchozích letech čtyři starší sestry.

Pěstounka dochází na psychologické a neurologické vyšetření s dětmi, cvičí s nimi a snaží se jim pomoci dohnat své vrstevníky.

Matka o děti jeví zájem pouze prostřednictvím občasných sms zpráv, nebo dopisem (opět těhotná). Otec se ozývá v nepravidelných intervalech, ale má zájem děti vidět. Je ochotný je navštěvovat v místě bydliště pěstounky. Ta si nepřála, aby se děti setkávaly v jejím domácím prostředí (metodika pro pěstounské rodiny to ani nedoporučuje), proto zvolila možnost neasistovaného kontaktu v centru.

Požádala centrum, zda by bylo možné uskutečnit setkání v prostorech centra.

Náhled (třetí)

Otec přichází do herny, kde již čeká pěstounka s dětmi. Ta je přítomna celému setkání. Přináší dětem hračky a vítá se s nimi. Je vidět, že si jej moc nepamatují a reagují na něj jako na osobu, která s nimi komunikuje. Není to pro ně blízká osoba. Hraje si s nimi, tvoří drobné výrobky a setkání trvá zhruba 90 min.

4.4 Komentář k případovým studiím

Na základě šetření, které bylo realizováno tvorbou kazuistik získaných z informací pomocí metody pozorování a informacemi dostupných od pracovníků centra jsem se zaměřila na typy účastníků kontaktu. Také jsem zaznamenala, jak využili účastníci služby prostory a aktivity centra.

4.4.1 Děti

V případových studiích se nám zobrazily děti s různým přístupem k asistovanému a neasistovanému kontaktu.

Například:

- a) dítě vyhledávající kontakt s rodinným příslušníkem, žijící mimo domácnost (otec, matka)
- b) dítě, které ztratilo citovou vazbu
- c) dítě přijímající kontakt laxně, bez vědomí, že se jedná o otce /matku
- d) dítě, které odmítá kontakt
- e) dítě, pro které by bylo lepší omezit, nebo zrušit asistovaný kontakt

Dítě vyhledávající kontakt s rodinným příslušníkem, žijícím mimo domácnost (otec, matka)

Děti velmi negativně snáší poznámky typu: je adoptovaný, žije jen s matkou/otcem, u prarodičů, u pěstounů apod. Děti si pak kladou často otázky „kdo jsem?“ „čí jsem?“ „proč tu jsem?“ „patřím sem?“ „kdo je můj otec/matka?“ apod. Je přirozené hledat odpovědi na tyto otázky. Pokud se dítě svěřil blízké osobě a je možné dětem pomoci v hledání odpovědi je vše v pořádku. V opačném případě může docházet k uzavření dítěte do sebe a při hledání odpovědi na vlastní pěst může dojít ke zklamání, stresu, nebo až k narušení psychické rovnováhy a zhroucení (Colorosová, 2008, s. 147-153).

Dítě, které ztratilo citovou vazbu

Děti ze špatného rodinného prostředí, hygienicky, citově zanedbané, bez kulturních podnětů, může reagovat podobně jako děti v dětských domovech. Být citově oploštělé, nebo mít vnitřně potlačenou možnost citového kontaktu.

Obzvláště u dětí z rodin alkoholiků, uživatelů omamných látek, nebo u dětí týraných dochází k citové deprivaci, uvádí Langmeier a kol. (2000, s. 301-303). U takových dětí je potřeba dlouhodobé komplexní terapie. Je pak pochopitelné, že takové dítě ztratí zájem o kontakt s rodičem. Je pak na zvážení, zda je kontakt v zájmu dítěte vhodný.

Právě u tohoto kontaktu je vhodná asistence odborníka, buď psychologa, nebo terapeuta. V některých případech může být využita služba mediace, kdy je důležitá následná a společná spolupráce s rodinou.

Dítě přijímající kontakt laxně, bez vědomí, že se jedná o otce /matku

Stejně jako v případě, kdy dítě odmítá kontakt, může psychický blok dítěte zabránit jakékoliv citové reakci na setkání. Podobné je to u dítěte, které ztratilo citovou vazbu a nechápe, proč by se mělo stýkat a komunikovat s „paní“ co si hraje se sestrami (PS.7).

Mohlo dojít ke ztrátě citové vazby a roli rodiče převzala jiná osoba např. pěstounka, další člen rodiny (Matějček 1994, s. 26).

Dítě, které odmítá kontakt

Matějček (1994, s. 26) ve své knize upozorňuje, že děti, které byly v dětství postiženy psychickou ztrátou, odcizením a tedy i deprivací, mohou mít problémy v budoucím

citovém životě. Tyto negativní poznatky mohou předávat svým dětem a ty se mohou dědit z generace na generaci.

Ztráta jednoho z rodičů je velký otřes pro psychiku dětí. Dítě se snaží tuto ztrátu potlačit, prochází vnitřním konfliktem, který může vyvrcholit až do fáze, kdy dochází k syndromu odcizení rodiče, který jej nemá v péči, nebo i jiné blízké osoby. Odmítá jakýkoliv kontakt a komunikaci. U nás spíše známý jako syndrom zavrženého rodiče, objasňuje Poupětová (2009, s 158 - 159).

Je nutné znát aktuální psychický stav (rozpoložení) v jakém se dítě nachází. Případně kontakt odložit (před, nebo již v průběhu setkání), najít příčiny psychických problémů a pracovat na jejich odstranění (Matoušek, Pazlarová, 2013, s. 132 – 133).

Opačná reakce je pasivita, stáhnutí se do vnitřního světa. Pokud možno být co nejvíce nenápadným až neviditelným.

Dítě, pro které by bylo lepší omezit, nebo zrušit asistovaný kontakt

V případové studii č. 7 jsme se setkali s rodičem, který jevil známky psychické poruchy. Agresivita, labilní chování, asertivita a agrese k pracovníkům centra. V tomto případě je vhodné kontakt ukončit. Děti byly svědkem agresivního chování a k otci byla děvčata velmi zdrženlivá. Tyto nepříjemné zážitky by mohly mít negativní vliv na psychický vývoj dítěte, proto by v jeho zájmu dítěte měl být kontakt omezen, nebo zrušen, doporučuje Matoušek, Pazlarová (2013, s. 138 – 139).

4.4.2 Rodiče

Náhledy na setkání rodičů s dětmi, které nemají ve své, ani střídavé péči ukázaly, jak různorodé důvody vedou soudy a OSPOD k nařízenému asistovanému kontaktu rodičů s dětmi.

Setkáváme se s rodiči:

- a) rodič jeví zájem se setkávat s dětmi, které byly svěřeny do péče druhému s rodičů, případně pěstounů
- b) rodič se statusem „sociálního rodiče“
- c) rodič vykázaný Policí z místa bydliště
- d) rodič žijící mimo ČR – cizinec
- e) rodič trpící duševní poruchou, nebo pod vlivem návykové látky

Rodič jeví zájem se setkávat s dětmi, které byly svěřeny do péče druhému s rodičů, případně pěstounů

Každý rodič, kterému záleží na svém dítěti a nebyla mu např. umožněna střídavá péče, má zájem se s dítětem vídat. Snaží se předcházet syndromu zavrženého rodiče a dožaduje se pravidelných setkání a komunikace s dítětem (Gardner, 2010 s.52).

Do kontaktů přichází s myšlenkou, že se vztah s dítětem obnoví a nebude porušena citová vazba, případně bude obnovena (např. PS. 1, PS. 5, PS. 8).

Rodič se statusem „sociálního rodiče“

V NOZ obsaženo ustanovení § 927, kde je stanoveno, že má-li dítě citový vztah k osobě společensky blízké, nejeví se být přechodným. Také dítě má právo se stýkat s těmito osobami, pokud tyto osoby mají zájem o kontakt a se stykem souhlasí.

V zájmu dítěte je dobré pozorně sledovat vývoj kontaktů, zda nedochází k postupnému vytrácení zájmu o setkávání ke kterému může docházet s přibývajícím věkem dítěte a měnícími se rodinnými podmínkami (nový partner matky/otce, stěhování, nástup puberty atd.).

Viz. PS. 9.

Rodič vykázaný Policí z místa bydliště

Jak už jsem v Případové studii č. 3 objasnila, rodič, který má zájem setkávat se s dítětem v době desetidenní lhůty vykázaní z domácího prostředí, má právo na pravidelný kontakt. Pokud o setkávání má zájem i dítě, vychází OSPOD vždy vstříct.

Zažádat si musí vždy vykázaná osoba, buď osobně, nebo prostřednictvím svého právního zástupce (Evropa.eu, 2017).

Rodič žijící mimo ČR – cizinec

I rodič cizinec má stejná práva v úpravě o styku s dítětem, jako každý jiný občan ČR. Pokud se uzpůsobí našim právním předpisům, nevidí soud problém v setkávání. Je-li podezření, že by mohlo dojít k únosu dítěte, nebo se může zdát, že dítě ztratilo společnou citovou vazbu a došlo k odcizení, je vždy na místě využití služby asistovaných kontaktů.

Viz. PS č.1.

Rodič trpící duševní poruchou, nebo je pod vlivem návykové látky

V případech, kdy se jeví rodič pod vlivem návykové látky, nebo trpící duševní poruchou je možné přerušit v zájmu dítěte poskytovanou službu a vyčkat dokud nebude schopen (rodič) prokázat, že u něj dochází k léčbě, nebo je pod dohledem odborného lékaře. Pokud rodič, který využívá služby asistovaných kontaktů je pod dohledem odborníka (lékař, terapeut, mediátor) je možné v kontaktech pokračovat.

V opačném případě není v zájmu dítěte setkávání s rodičem, který vykazuje známky psychických, či zdravotních problémů způsobených užíváním návykových látek (drogy, alkohol apod.) doporučuje Matoušek, Pazlarová (2013, s. 138 – 139).

4.4.3 Služby a aktivity centra

Dále jsme měli možnost pozorovat, jakým způsobem využívali účastníci kontaktů zázemí centra.

- a) herna - hračky, volné prostředí. Možnost odvedení pozornosti dítěte. Místo, kde mohl odborník. např. psycholog nenápadně pozorovat průběh kontaktu.
- b) tělocvična - možnost pohybu, ventilování napjaté atmosféry
- c) knihovna - navození příjemné až intimní chvilky při společném čtení a prohlížení si knížek
- d) kuchyňka - příprava nápojů, nebo dezertu pro dítě
- e) výtvarný koutek - společná činnost, která lépe navazuje komunikaci účastníků kontaktu.
- f) přebalovací kout – základní obslužnost u malých dětí

4.5 Sociální pedagog a jeho uplatnění v centru při realizaci služby

Sociální pedagog je pedagog, jehož odborná způsobilost ho opravňuje na základě profesní kvalifikace pracovat s dětmi, mládeží, také dospělými a seniory v oblasti pomáhajících profesí. V sociální sféře má sociální pedagog větší možnosti uplatnění, než ve školství. Vyžaduje větší flexibilitu a často rozdělení pracovních úvazků na více funkcí, zmiňuje Kraus (2014, 198s).

V Rodinném a mateřském centru v rámci asistovaných a neasistovaných kontaktů nachází obor sociálního pedagoga široké uplatnění. Často se tyto funkce prolínají, nebo jsou skloubené v jednu konkrétní pracovní pozici s pestrá náplní práce.

Pracovní pozice sociálního pedagoga mohou být:

Vedoucí mateřského a rodinného centra

Jako vedoucí zastřešuje svou funkcí nejen centrum, ale také službu asistovaných a neasistovaných kontaktů. Často tato funkce bývá spojována s pracovní pozicí kontaktního, poradenského a sociálního pracovníka. Záleží na personálním obsazení centra, vzdělání a stanovení pracovních úkolů. Zastupuje centrum v otázkách právní suverenity, na jednáních s výkonnými orgány, ale i na osvětových a propagačních akcích. Vedoucí určuje náplně práce jednotlivých pracovníků, vytyčuje vzdělávací cíle a prostředky k jejich dosažení, U asistovaných a neasistovaných kontaktů ve chvílích, kdy dochází ke konfliktním situacím zasahuje, nebo ukončuje kontakt a navrhuje tzv. „případovou komisi“ ve spolupráci s OSPOD.

Projektový pracovník

Projektový pracovník, který navrhuje a spolurealizuje projekty na zajištění služby (finanční/materiální). Hledá další možnosti financování a to nejen ve státní a dotační sféře, ale také u soukromých dárců a sponzorů. Společně s dalšími pracovníky spolupracuje na dalším vývoji služby.

Kontaktní pracovník

Pracovní pozice kontaktního pracovníka je určena pro komunikaci s klienty a příslušnými úřady (MPSV, OSPOD, Krajské úřady, soudy).

Může zastupovat sociálního pracovníka, a tím být přímým účastníkem průběhu kontaktů (asistované předávání, dohled nad průběhem kontaktu).

Konzultant a poradenský pracovník

Konzultant a poradenský pracovník poskytuje sociálněprávní poradenství. Účastníkům kontaktů může podávat odborné rady v oblasti občanského a rodinného práva. Nabídnout pomoc při vyřizování tzv. dávek z oblasti státní podpory.

Nabízet další možnosti odborného poradenství u spolupracujících odborníků.

Sociální pracovník

Sociální pracovník pracuje společně s rodiči na plánování, realizaci a následných aktivitách asistovaných a neasistovaných kontaktů. Monitoruje a vyhodnocuje poskytované služby. Vede dokumentaci a vypracovává zprávy pro soud a OSPOD. Společně s vedoucí centra bývá účastníkem případových konferencí (např. při jednání na OSPODu). Dále zastupuje vedoucího na jednáních institucí zabývajících se např. tematikou „rodin v ohrožení“, rodinné politiky, sociálně patologických jevů u rodin, dětí a mládeže.

Mediátor

Mediace je metoda, kdy je snaha řešit konflikty zúčastněných stran. Mediátor je pracovník, který by měl svou činností předcházet konfliktům, stávající eliminovat a pracovat s konfliktními stranami. Najít správný postup (Kraus, 2014, 183s.). Úzce spolupracuje s pracovníky centra a podílí se na úspěšném a bezproblémovém průběhu setkání.

5 Závěr

V bakalářské práci na téma Asistované a neasistované kontakty v rámci Rodinného a mateřského centra jsem si dala za cíl přiblížit a zdůraznit potřebnost nově poskytované služby pro děti a rodiny procházející krizí.

Upozornit na role Rodinných a mateřských center nejen v našem regionu, ale v celé České republice, kdy centra s více než dvacetiletou tradicí se stala součástí organizací, které nabízejí a poskytují služby rodinám v našem neziskovém sektoru a stávají se tak partnery nejen v oblasti sociálních služeb, ale i v rámci prevence a vzdělávání.

Centra se snaží pomoci dětem v těžké životní situaci, kdy nabízejí bezpečné a příjemné zázemí pro setkávání v prostředí, které je dětem blízké. Mají tak možnost překlenout krizové situace, které vznikají při kontaktech, které jsou nařízeny z rozhodnutí soudu, nebo OSPODu. Tyto krizové situace se objevují ve chvílích, kdy dítě a rodič mají mezi sebou bariéru, vznikající časovým odstupem, negativním zážitkem, nebo vlivem přístupu ke kontaktu druhého z rodičů.

V práci jsem upozornila na nedostatečné financování center, které je limitující pro jejich činnost a mohlo by být hrozbou nejen pro nově vznikající službu, ale i pro celkové fungování organizace.

Hlavní myšlenkou bylo, že v dnešní uspěchané době lze najít cestu, která by vedla k citlivé pomoci dětem při vzájemné spolupráci centra, soudu, OSPODu, rodičů, opatrovníků a dalších účastníků kontaktů.

Je přece důležité, aby děti byly šťastné a spokojené a měly v rámci možností mít pocit, že tu pro ně na světě je bezpečné místo a máma s tátou.

6 Použité zdroje

Literatura

COLOROSO, Barbara. *Krizové situace v rodině: jak pomoci dětem překonat smrt blízkého člověka, nemoc, rozvod a traumata adoptce*. Praha: Euromedia Group, 2008. 240s. ISBN 978-802-4910-277.

GJURIČOVÁ, Šárka, KUBIČKA Jiří. *Rodinná terapie: systemické a narativní přístupy*. Praha: Grada, 2003. 182 s. ISBN 80-247-0415-3.

KOLÍNSKÁ, Rut. *Mateřská centra*. Praha: Pražské matky, 1995. 174 s. ISBN 8090186408.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. S 216. ISBN 978-80-262-0643-9.

LANGMEIER, Josef, Jan ŠPITZ a Karel BALCAR. *Dětská psychoterapie*. Praha: Portál, 2000. 432 s. ISBN 80-717-8381-1.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíc potřebují: Eseje z dětské psychologie*. Praha: Portál, 1994. 112 s. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-717-8006-5.

MATOUŠEK, Oldřich, PAZLAROVÁ Hana. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny v kontextu plánování péče*. Praha: Portál, 2010. 214 s. ISBN 978-807-3677-398.

MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2013. 395 s. ISBN 978-80-262-0213-4.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. 332 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.

POUPĚTOVÁ, Šárka. *Netrapte se po rozvodu: [právní rozvod a psychorozvod, děti rozvedených rodičů, nový vztah, nová rodina]*. Praha: Grada, 2009. s 136, 158-159, s 176, 136 s. ISBN 9788024720463.

PRŮCHOVÁ Bohumila, NOVÁK Tomáš. *Předrozvodové a rozvodové poradenství*. Praha: Grada, 2007. s 74, 144 s. ISBN 978-80-247-1449-3.

SMITH, Heather, LOUPOVÁ Hana. *Děti a rozvod*. Praha: Portál, 2004, s 131-132, 184 s. ISBN 80-7178-906-2.

Internetové zdroje

BLAHOVÁ. Přehled PO k výkonu SPOD ve ZK_12_2016. *Sociálně-právní ochrana dětí*. In: kr-zlinsky.cz [online]. [cit. 2016-12-05].

Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/informace-pro-zadatele-o-vydani-povereni-k-vykonu-socialne-pravni-ochrany-deti-cl-1047.html>

BLAHOVÁ. Informace pro žadatele o vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí. *Sociálně-právní ochrana dětí*. In: kr-zlinsky.cz [online]. [cit. 2016-12-05]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/informace-pro-zadatele-o-vydani-povereni-k-vykonu-socialne-pravni-ochrany-deti-cl-1047.html>

BRUNCKO. *Kde se v zákoně skrývá biologický nebo sociální rodič?* [online]. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z:

https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/rodicovstvi/BrunckoStanislav.pdf

Domácí násilí. *Policie ČR: Policie České republiky – KŘP Královéhradeckého kraje*. In: www.policie.cz [online]. 2005 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/sprava-clanky-domaci-nasili.aspx>

Early Childhood Education. *Department of Education*. In: Child and Parent Centres [online]. Australia 2017 [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <https://www.education.wa.edu.au/>

Family and Community *STARTS WITH YOU: About. SOUTH RIVERDALE CHILD PARENT CENTRE* In: srcpc.org [online]. Canada, 2001 [cit. 2017-01-15]. Dostupné z: <http://srcpc.org/our-mission/>

Fungujeme jako svépomocné skupiny a vše se odehrává přirozeně, zesponu. *Sociální práce*. In: www.socialniproce.cz/index.php [online]. [cit. 2017-5-01]. Dostupné z: <http://www.socialniproce.cz/zpravy.php?oblast=1&clanek=839>

GEN: Rút Kolínská. *Česka televize* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/874586-gen/216562261300004-rut-kolinska/>

HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana. *Kurz pro výchovné poradce veřejnost: Vypracování případové studie (kazuistiky)* In: www.turbo.cdv.tul.cz [online]. [cit. 2017-10-08]. Dostupné z: <https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=3737&chapterid=5285>

HUSTOLES. *Otcovství*. In: www.cs.wikipedia.org [online]. 12 .5. 2011 [cit. 2016-12-05]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Otcovstv%C3%AD>

Informace pro občany České republiky: *Zákony. Portál veřejné správy* In: portal.gov.cz [online]. [cit. 2017-01-14]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=63146&nr=505~2F2006&rpp=15#local-content>

Manuál k případovým konferencím [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2011 [cit. 2018-03-14]. ISBN 9788074210389.

Mateřská centra fungují v ČR už 20 let. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. In: www.mpsv.cz [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/12332>

Metodické doporučení MPSV č . 3/2010 k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí. *Ministerstvo práce a sociálních věcí: Rodina a ochrana práv dětí*. In: www.mpsv.cz [online]. [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/9085>

Metodický materiál MPSV. *Sociálně-právní ochrana dětí v případech rozvodových a rozchodových konfliktů*. In: www.mpsv.cz [online]. MPSV. [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/14824/konflikty.pdf>

Mikrojesle. *Rodinné a mateřské centrum* In: www.slunicko-vsetin.cz [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.slunicko-vsetin.cz/mikrojesle/>

Odbor 21. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. In: www.mpsv.cz [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/14469>

O nás. *Rodinné a mateřské centrum* In: www.slunicko-vsetin.cz [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.slunicko-vsetin.cz/o-nas/>

Pěstounská péče. *Rodinné a mateřské centrum* In: www.slunicko-vsetin.cz [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.slunicko-vsetin.cz/category/pestounska-pece/>

Poslání. *Síť pro rodinu*. In: sitprorodinu.cz/: [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://sitprorodinu.cz/o-nas/poslani.html>

Projekty. *Rodinné a mateřské centrum* In: www.slunicko-vsetin.cz [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: www.slunicko-vsetin.cz/projekty/

ŘEZNÍČEK, PH.D., LL.M., JUDr. David a Mgr. Alena HEJNÁ. *Problematika zákonné úpravy styku osoby blízké s nezletilým dítětem*. In: www.epravo.cz [online]. 20. 1. 2017 [cit. 2018-03-14].

ŘEZNÍČEK, JUDr. David , Ph.D., LL.M. a Mgr. Alena HEJNÁ. *Epravo.cz: Problematika zákonné úpravy styku osoby blízké s nezletilým dítětem*. In: www.epravo.cz [online]. 20. 1. 2017 [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/problematika-zakonne-upravy-styku-osoby-blizke-s-nezletilym-ditetem-104726.html?mail>

Sociálně-právní ochrana dětí – obecný úvod: Co znamená, když se řekne sociálně-právní ochrana dětí? *Informační portál pro orgány sociálně - právní ochrany dětí*

In: www.ospod.cz [online]. [cit.2017-01-14].

Dostupné z: <http://www.ospod.cz/informace/obecne/>

Statistika. *Rodinné a mateřské centrum* In: www.slunicko-vsetin.cz [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: www.slunicko-vsetin.cz/statistika/

Zákon č. 108/2006 Sb. *Článek ze dne 14. března 2006*. In: www.mpsv.cz [online]. [cit. 2016-12-05]. Dostupné z: [http://www.mpsv.cz/files/clanky/13640/zakon_c.108_2006stav_k1.8.2016.pdf](http://www.mpsv.cz/files/clanky/13640/zakon_c.108_2006_stav_k1.8.2016.pdf)

POUŽITÉ ZKRATKY:

RMC – Rodinné a mateřské centrum

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

SPOD – Sociálně-právní ochrana dětí

MÚ – Městský úřad

KÚ – Krajský úřad

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

ZR – Zákon o rodině

LZPS – Listina základních práv a svobod

NOZ – Nový občanský zákoník

PS – Případová studie

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1. Fotografie z akcí

Příloha č. 2. Swot analýza

Příloha č. 3. Vnitřní prostory

Příloha č. 4. Venkovní prostory

Příloha č. 5. Dohoda o asistovaném kontaktu

Příloha č. 6. Záznam

Příloha č. 7. Statistika

Příloha č. 1. Foto z akcí

Bazárek

Den rodin

Rukodělné kurzy

Mikulášská besídka

Den dětí

Ovčácké slavnosti

Příloha č. 2. Swot analýza

Vize organizace

- Získat dostatek financí pro udržitelný provoz organizace pomocí dotací, grantů, sponzorských darů.
  - Dofinancování zkrácených úvazků na plné úvazky.
- Rozjezd projektu DĚTSKÁ SKUPINA, MIKROJESLE.

Silné stránky

- Odbornost a vzdělání pracovníků centra
- Organizační a komunikační schopnosti
- Flexibilita
- Teamovost

Slabé stránky

- Závislost na projektech EU, MPSV a KU Zlínského kraje
- Malé prostory centra a nevhodná poloha centra ve městě

Příležitost

- Získání dotací v projektech Dětské skupiny a Mikrojeslí
- Zapojení do komunitního plánu Města Vsetín
- Zapojení do projektů EU
- Propojení a spolupráce na projektech a sociál. službě pro OSPOD

Hrozby

- Nedostatek financí z MPSV a Města Vsetín
- Obava z nízkých finančních dotací
- Pokles klientů v návaznosti na nově otevřené zábavní centrum Džungle ve Vsetíně

Silné stránky

Mezi silné stránky patří odbornost pracovního teamu. Pracovníci mají vzdělání v pedagogickém, právním, či sociálním směru, tak jak vyžadují směrnice MPSV ČR a MŠMT. Zaměstnanci centra se pravidelně účastní školení v dané oblasti působení. Mají organizační a komunikační dovednosti.

Nutná je i flexibilita pracovníků, chuť k dalšímu osobnímu růstu a vzdělávání. Pravidelná účast na supervizích teamu.

Příležitost

Získání dotací a rozjezd v nově se rozvíjejících projektech Dětské skupiny a Mikrojeslí (Mikrojesle, 2017). Aktivní zapojení do komunitního plánu Města Vsetín. Zapojení do projektů Evropské unie (Projekty, 2017), kde by bylo možné získat další finanční a materiální dotace.

Propojení a spolupráce na projektech Masarykovy veřejné knihovny a se spolkem Agarta, které se zabývají podpory rodin a zdravého zázemí pro děti a mládež.

Užší spolupráce s OSPOD při realizaci nové služby - Asistované a neasistované kontakty.

Slabé stránky

Centrum, stejně jako další neziskové organizace, je závislé na dotacích státních institucí, např. Města Vsetín a na financování z projektů Evropské unie, Ministerstva práce a sociálních věcí a dotací Krajského úřadu Zlínského kraje (Projekty, 2017). Bez finanční podpory těchto subjektů by centrum nebylo schopné provozu.

Také nedostatečné prostory centra jsou pro aktivity omezující. Zázemí centra se nachází v 1. patře. Rodiče musí kočárky zanechat v přízemí a uzamknout. Absence bezbariérového WC a vstupů omezuje možný přístup lidí se sníženou pohyblivostí.

Centrum se nachází v okrajové části města v sídlišti. Možné získání nových prostor v centru by bylo přínosem nejen pro rodiče s dětmi, ale také pro integraci, nebo realizaci dalších projektů.

Hrozby

Nízké dotace - nedostatek financí. Každý rok se centrum potýká s nedostatkem financí a nutností hrozby propouštění v závislosti na dotacích z MPSV a KÚ Zlínského kraje. Prioritním cílem organizace by měla být snaha o hledání jiných zdrojů financování.

V budoucnu by mohlo dojít k situaci, že organizace nebude mít dostatek financí na mzdy pro stávající zaměstnance a na provoz centra.

S tím souvisí obava z naprosté závislosti na dotacích pro nové zaměstnance z ÚP a propouštění pracovníků centra (závislost na jednoleté finanční dotaci z ÚP).

Vize

Vize vedení centra je začlenění do příspěvkových organizací Města Vsetína, které by vyřešilo nejasné financování a vedlo by ke stabilitě organizace a možnosti dalšího rozvoje.

Maximalizace silných stránek a příležitostí

Bezproblémový rozjezd projektu Dětské skupiny a Mikrojeslí. Zvyšování odbornosti pracovníků v nových vzdělávacích směrech. Aktivní zapojení do nových výzev pro sociální a školské zařízení.

Příloha č. 3. Vnitřní prostory

Herna

Kuchyňka

Místnost pro školení a kurzy

Konzultační a poradenská místnost

Knihovna

Tělocvična

Příloha č. 4. Venkovní prostory

Rákosníčkovo hřiště

Hřiště v parku u centra

Příloha č. 5. Dohoda o asistovaném kontaktu

Dohoda o asistovaném kontaktu

Nezletilé dítě/děti, které se účastní asistovaného kontaktu:

Jméno, příjmení:

.....

Datum narození:

.....

Adresa:

.....
.....

A které je v současné době rozsudkem č. j. ....

ze dne .....

- svěřeno do péče matky/otce
- které je ve střídavé péči

mediační dohoda o asistovaném kontaktu ze dne

.....

protokol z jednání z OSPOD ze dne

.....

jiná varianta

.....
.....

a

1. Rodinné a mateřské centrum, o.s.

Sídlo sdružení: Jasenice 943, 755 01 Vsetín

Provozovna: Záviše Kalandry 1095, 755 01 Vsetín

Odpovědná osoba:

.....
.....

Kontakt:

.....
.....

a

2. Klient – matka:

Jméno, příjmení:

.....
.....

Adresa:

.....
.....

Kontakt:

.....
.....

a

3. Klient – otec:

Jméno, příjmení:

.....
.....

Adresa:

.....
.....

Kontakt:

.....
.....

a

4. Klient – prarodič/ sourozenec/jiná osoba:

Jméno, příjmení:

.....
.....

Adresa:

.....
.....

Kontakt:

.....
.....

I. ASISTOVANÝ KONTAKT

Asistovaný kontakt je forma asistence odborníka, který napomáhá k přirozenému kontaktu rodiče s dítětem po rozvodu či rozchodu (či jinou pečující nebo příbuznou osobou), byl-li přerušen nebo nebyl dosud navázán. Může jít i o situace, které lze charakterizovat jako bránění v kontaktu dítěte s rodičem, kdy jeden z rodičů je potencionálně ohrožen syndromem zavrženého rodiče.

Cílem asistovaného kontaktu je upevňování vztahu mezi klientem/resp. rodičem a dítětem pomocí pravidelného asistovaného kontaktu. A postupné změny asistovaného kontaktu na asistovaná předávání a poté na setkávání rodiče s dítětem bez asistence.

Smyslem asistovaného kontaktu je zaměřit se na komunikaci rodiny, vést rodinu ke stabilizaci, případně obnově vztahů.

II. DOBA A MÍSTO REALIZACE ASISTOVANÉHO KONTAKTU

Asistovaný kontakt se sjednává nejprve na dobu 3 měsíců. Po této lhůtě bude společně s rodiči přehodnocována další potřeba této pomoci.

TERMÍNY:

Asistovaný kontakt bude realizován:

Ve dnech .....

od ..... hodin do .....

MÍSTO:

Dle dohody s rodiči a dítětem se asistovaný kontakt uskuteční:

- a) V prostorách Rodinného a mateřského centra Vsetín (Záviše Kalandry 1095)
- b) Na blízkém hřišti
- c) Na ..... kulturních ..... a ..... společenských akcích.....
- d) Na výletech dle domluvy s účastníky dohody

Realizace asistovaného kontaktu je bezplatná.

III. PRAVIDLA PRO ASISTOVANÝ KONTAKT

- 1) Před podpisem dohody o asistovaném kontaktu jsou klienti poučeni o podmínkách a podobě spolupráce, poté dojde k podepsání dohody. Klienti jsou také zároveň poučeni o bezpečnostních pokynech, shromažďování a zpracovávání osobních a citlivých údajů pro potřebu realizace asistovaného kontaktu.
- 2) Během asistovaného kontaktu je vždy na prvním místě zájem, prospěch a bezpečí dítěte.
- 3) Členové týmu, který realizuje asistovaný kontakt, jsou vázáni mlčenlivostí.

- 4) O průběhu asistovaného kontaktu je vedena dokumentace. Ta obsahuje dohodu, včetně dodatků a záznamy z jednotlivých asistovaných kontaktů. Do této dokumentace lze nahlédnout na příslušném OSPOD.
- 5) Klienti chodí na dohodnutá setkání včas dle předchozí dohody všech stran. Jestliže zjistí jedna ze zúčastněných stran, že se nemůže dostavit ze závažných důvodů (nemoc, nebo jiný závažný důvod) na setkání, neprodleně informuje sociálního pracovníka (telefonicky nebo osobně), aby toto mohl oznámit dalším stranám. V případě, že se do 15 minut od dohodnutého termínu klient k asistovanému kontaktu nedostaví, aniž by se předem omluvil a odůvodnil své zpoždění, má právo sociální pracovník setkání po 15 minutách zrušit.
- 6) Klient, jemuž je dítě svěřeno do péče se zavazuje připravit dítě na asistovaný kontakt, zejména dostavením se včas, dále zajistí vhodné oblečení, obuv a stravu pro dítě po dobu asistovaného kontaktu, není-li dohodnuto jinak.
- 7) Pravidelně 1x za 3 měsíce se uskuteční schůzka všech stran dohody a projedná se další způsob a forma realizace asistovaného kontaktu.
- 8) Další ujednání:

.....
.....
.....

IV. SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK REALIZUJÍCÍ ASISTOVANÝ KONTAKT

- 1) Koordinuje a vede veškerou komunikaci s klienty, OSPOD a dalšími zúčastněnými stranami uvedenými v dohodě.
- 2) Objasňuje a vysvětluje pravidla služby klientům.
- 3) Koordinuje a domlouvá s klienty jednotlivá asistovaná setkání.
- 4) O každém proběhnutém setkání zpracuje záznam, který předává příslušnému orgánu OSPOD.
- 5) Domlouvá ve spolupráci se sociálním pracovníkem OSPOD případné změny v organizaci asistovaných kontaktů, jejich frekvenci, důležité nové individuální podmínky při realizaci asistovaného kontaktu.

- 6) Jedná se zájemci o asistovaný kontakt.
- 7) Využívá metody sociální práce s rodinou a jednotlivcem.
- 8) Povzbuzuje klienty k nalezení souladu s ostatními účastníky Dohody.
- 9) Motivuje klienty při tvorbě programu jednotlivých asistovaných setkání.
- 10) Nabízí klientům možnosti z aktuálního programu centra.
- 11) Přijímá názory zúčastněných stran, ale nehodnotí je.
- 12) Poskytuje odborné sociálně-právní poradenství.
- 13) Zajišťuje, aby se všichni účastníci asistovaného kontaktu cítili bezpečně.
- 14) Je vždy přítomen na asistovaném kontaktu.
- 15) Snaží se zabraňovat konfliktům.
- 16) Facilituje asistovaný kontakt (dbá na dodržování dohodnutých pravidel klienty).
- 17) Průběžně vyhodnocuje proběhnuté kontakty.
- 18) Sleduje, zda jsou dodržovány dohodnuté individuální podmínky asistovaného kontaktu. Sleduje a hodnotí společně s klienty prožívání kontaktů dítětem a jeho reakce.
- 19) Po každém porušení pravidel služby nebo individuálních podmínek upozorní klienta na možné vypovězení Dohody.
- 20) Upozorňuje na vzniklé problémy a iniciuje jejich řešení.
- 21) Pokud je potřeba, iniciuje změnu v pravidlech, formě asistovaného kontaktu nebo v dalších důležitých podmínkách nutných k zajištění bezpečí a hladkého průběhu asistovaného kontaktu.
- 22) Sociální pracovník může být v případě nepřítomnosti zastoupen jiným sociálním pracovníkem pověřeným realizovat asistovaný kontakt.

V. PŘERUŠENÍ A OBNOVENÍ ASISTOVANÉHO KONTAKTU

Sociální pracovník Rodinného a mateřského centra je oprávněn ukončit, přerušit či odmítnout realizaci asistovaného kontaktu, pokud se klient chová agresivně, je pod vlivem návykové látky, jeho stav není vhodný k uskutečnění setkání s dítětem.

Dále pokud klient svým chováním ohrožuje nebo narušuje bezpečnost a psychický stav dítěte. Při dalším termínu setkání je asistovaný kontakt obnoven.

VI. VYPOVĚZENÍ DOHODY O ASISTOVANÉM KONTAKTU

- 1) Tato dohoda může být ukončena po vzájemné dohodě všech stran, není-li kontakt určen rozsudkem soudu. A to písemně, včetně uvedení důvodů.

- 2) Rodinné a mateřské centrum Vsetín může Dohodu vypovědět, pokud klient opakovaně závažným způsobem porušuje ujednání této Dohody (zejména pokud se opakovaně bez omluvy nedostaví na schůzku v dohodnutém termínu, je agresivní (myšlena slovní i fyzická agrese) a nereaguje na opakované napomenutí, nebo nelze realizovat asistovaný kontakt z jiných závažných důvodů (zánik organizace, výpověď z pronájmu, apod.).

- 3) O změnách je vždy jednáno s příslušným OSPOD.

VII. PLATNOST DOHODY

Tato dohoda se uzavírá na dobu 3. měsíců, a to do:

.....

a nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu této dohody všemi zúčastněnými stranami.

Ve Vsetíně, dne .....

Podpisy:

Matka nezletilého dítěte: .....

Otec nezletilého dítěte: .....

Zástupce Rodinného a mateřského centra: .....

The agreement on asistovaném contact

The minor child/children that participate in guided contact:

Jméno, příjmení:

.....
.....

Datum narození:

.....
.....

Adresa:

.....
.....

And that is currently the judgment No. ...., ze dne

.....

- entrusted to the care of the mother/father
- that is in the alternate care

the mediation agreement on asistovaném the contact

of.....

Protocol of the meeting of the BOTH of

you.....

jiná varianta

.....
.....

and

1. Family and maternity Center Association

Headquarters of the Association: Jasenice, 755 01 Vsetín 943

Place: Závěše Calenders, 755 01 Vsetín 1095

Responsible

person:.....

Kontakt:

.....
.....

and

3. Client – mother:

Name,

surname:.....

Adresa:

.....
.....

Kontakt:

.....
.....

and

4. Client – the father of:

Name,

surname:.....

Adresa:

.....
.....

Kontakt:

.....
.....

And

5. Client-grandparent/sibling/other person:

Name,
surname:.....

Adresa:
.....
.....

Kontakt:
.....
.....

I. ASSISTED CONTACT

Assisted contact is a form of assistance to an expert who helps the natural contact parents with a child after a divorce or breakup (or other care or a related person), if interrupted or has not yet been established. Can go about situations that can be characterized as a guard in the contact of the child with the parent, when one of the parents is potentially vulnerable to parental alienation syndrome.

The aim of the guided contact is the strengthening of the relationship between client/parent and child respectively using regular guided contact. And the gradual changes of ambient assisted transmission of the contact, and then on meeting the parents with the child without assistance.

The purpose of the contact is guided to focus on communication family, to lead the family to stabilize or rebuild relations.

II. TIME AND PLACE OF EXECUTION OF GUIDED CONTACT

Assisted contact is arranged first for a period of 3 months. After this period it will be together with the parents need this assistance more reassessed.

DATES:

Assisted contact will be implemented:

Ve dnech ..... od .....
hodin do .....

LOCATION:

According to the agreement with the parents and the child will be assisted to contact:

- e) In the premises of the family and the mother Centre of Vsetín (Záviše Calander 1095)
- f) In the middle course
- g) On cultural and social events.....
- h) On road trips, according to the agreement with the parties to the agreement

Implementation of guided contact is free.

III.RULES FOR ASSISTED CONTACT

Before signing the agreement on asistovaném contact, clients are advised on the conditions and form of cooperation after the signing of the agreement occurs. Clients are also advised on security guidelines, the collection and processing of personal and sensitive data for the realization of the ambient touch.

- 9) During the guided contact is always on the first place of interest, benefit and safety of the child.
- 10) Members of the team that implements assisted contact, are bound to secrecy.
- 11) On the course contact is maintained ambient documentation. This includes the agreement, including the appendices and records from individual assisted contacts. In this documentation, you can peek at the BOTH.
- 12) Clients go to the agreed meeting time according to the prior agreement of all parties. If it finds one of the interested parties that they cannot come for serious reasons (sickness, or other compelling reason) at the meeting, shall immediately inform the social worker (by phone or in person) that this could notify the other parties. In the event that within 15 minutes of the agreed term of the client to contact asistovanému fails to appear, without advance apologized and justify its delay, has the right to a social worker to cancel the meeting after 15 minutes.
- 13) The client, which is a child entrusted to the care of the child, undertakes to prepare on contact, in particular assisted Kenya in time, shall ensure that the

appropriate clothing, footwear and food for the child after a period of assisted contact, unless otherwise agreed.

14) Regularly once every 3 months will take place the meeting of all the parties to the agreement and shall consult with the other way and the form of realization of the ambient touch.

15) Další ujednání:
.....
.....
.....
.....

IV.A SOCIAL WORKER WHO ASSISTED CONTACT

23) Coordinates and conducts all communications with BOTH clients and other interested parties referred to in the agreement.

24) It clarifies and explains the rules of services to clients.

25) Coordinates and negotiates with individual clients assisted meeting.

26) On each end of the meeting will include a record that passes BOTH the competent authority.

27) Rebukes in cooperation with BOTH a social worker of any changes in the organisation of assisted contacts, their frequency, the important new individual conditions in the implementation of assisted contact.

28) It is interested in assisted contact.

29) Uses the methods of social work with the family and the individual.

30) Encourages clients to find the complies with the other participants in the agreement.

31) Motivates clients in the formation programme for each assisted meeting.

32) Offers clients the option of the current programme of the Centre.

- 33) Accepts the views of stakeholders, but rank them.
- 34) Provides a professional socio-legal counselling.
- 35) Ensures that all participants assisted the contact felt safe.
- 36) Is always present on the asistovaném contact.
- 37) Trying to prevent conflicts.
- 38) Facilituje sistovaný contact (to ensure compliance with the agreed rules of the clients).
- 39) Continuously evaluates that contacts.
- 40) Monitors compliance with the agreed conditions of ambient touch. Monitor and evaluate together with clients experiencing contacts the child and his reaction.
- 41) After each violation of the rules of the service or the client notifies the individual conditions of the possible termination of the agreement.
- 42) Draws attention to the problems and initiates their solutions.
- 43) If necessary, initiates a change in the rules, the form of contact or assisted other important conditions necessary to ensure the safe and smooth operation of guided contact.
- 44) A social worker may be represented by another in the absence of a social worker responsible for actualize assisted contact.

V. INTERRUPTION AND RECOVERY ASSISTED CONTACT

A social worker and family and parent center is entitled to terminate, suspend or reject the implementation of guided contact, if the client behaves aggressively, is under the influence of drugs, his condition is not suitable to carry out meetings with the child. Additionally, if the client his behavior threatens or undermines the safety and mental condition of the child. The next date of the meeting is assisted contact recovered.

VI. THE DENUNCIATION OF THE AGREEMENT ON ASISTOVANÉM CONTACT

- 1) This agreement may be terminated by mutual agreement of all parties, it is not intended to contact judgement of a court. And it's in writing, including an indication of the reasons.

- 2) Family and maternity centre Vsetín may terminate the agreement if the client repeatedly seriously violates the agreement this agreement (in particular if repeatedly without apology fails to appear at a meeting at the agreed time, the aggressive ("refers to a verbal and physical aggression) and does not respond to the repeated admonition, or cannot implement assisted contact from other serious reasons (the demise of the Organization, the statement from the lease, etc.).

- 3) About the changes is always treated with BOTH.

4) THE VALIDITY OF THE AGREEMENT

This agreement is concluded for a period of 3. months, and the:..... and shall take effect and effect on the date of signing this agreement by all parties concerned.

In Vsetín, day.....

Signatures:

The mother of a minor child:.....

The father of a minor child:.....

The representative of the Rodnného and the breast Center:.....

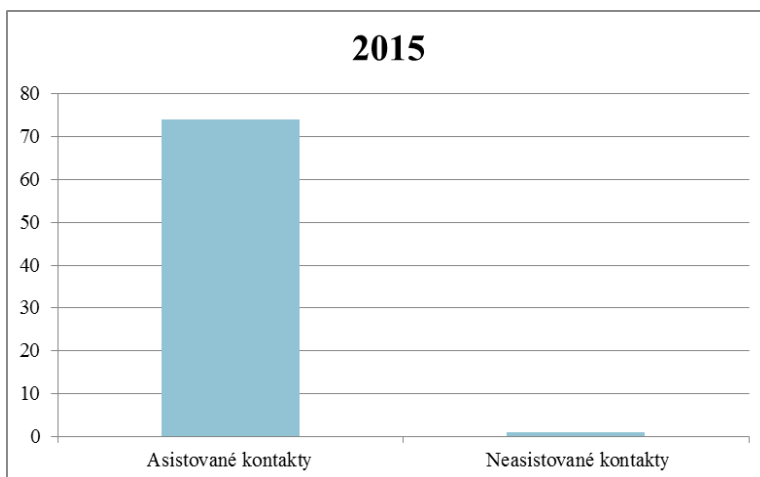
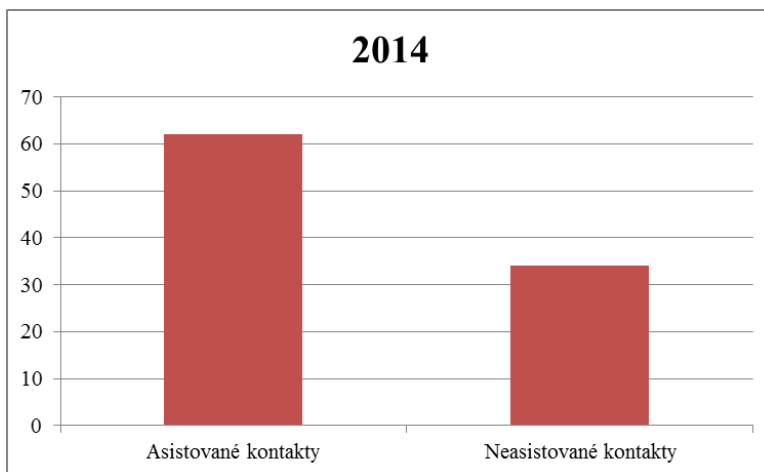
Příloha č. 6. Záznam

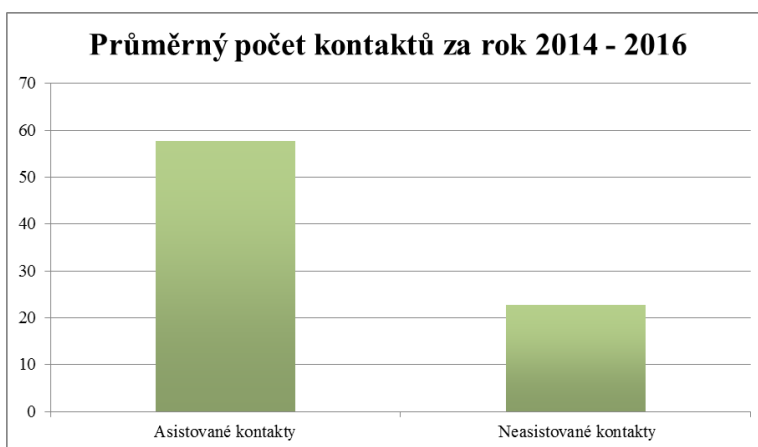
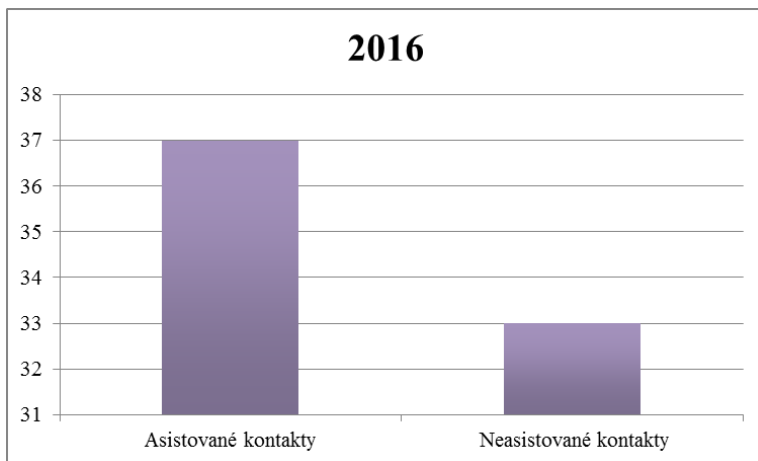
Termín (datum)	
Místo kontaktu	<i>Herna, místnost pro setkání, park, hřiště...</i>
Čas (od – do)	<i>Časový harmonogram, konkrétní čas</i>
Přehled o zúčastněných osobách	<i>Jméno a příjmení, z jaké organizace nebo vztah k dítěti</i>
Popis zahájení asistovaného kontaktu	<i>Kdo dítě přivádí, v jakém pořadí osoby přichází a v doprovodu koho.</i>
Popis průběhu asistovaného kontaktu	<i>Jak reaguje dítě na účastníky v průběhu asistovaného kontaktu, činnosti prováděné v průběhu realizace asistovaného kontaktu – jejich popis, iniciátor, dopady na dítě, zda přítomní dodržují dohodnutá pravidla</i>
Popis ukončení asistovaného kontaktu	<i>Jak dítě reaguje na informaci o ukončení asistovaného kontaktu, s kým odchází, v jakém pořadí osoby odchází a co ukončení asistovaného kontaktu provází (hodnocení, další domluva...).</i>
Poznámky	

Příloha č. 7. Statistika

Rok	Asistované kontakty	Neasistované kontakty	Celkem
2014	62	34	96
2015	74	1	75
2016	37	33	70
Celkem	173	68	241
Průměr	58	23	

(Statistika, 2017)